

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н.
КАРАЗІНА**

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
З ДИСЦИПЛІНИ**

«Моделі економічної поведінки»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 054 Соціологія

освітньо-професійна програма «Соціологія комунікацій, реклами та зв'язків з
спеціалізація

вид дисципліни обов'язкова

факультет соціологічний

УКЛАДАЧ: д. соціол. н., проф. Хижняк Л.М.

Харків 2023-2024 н.р.

З М І С Т

1	Робоча програма навчальної дисципліни «Моделі економічної поведінки»	3
2	Плани семінарських занять	23
3	Завдання для самостійної роботи	38
4	Завдання для контрольної роботи, що передбачена навчальним планом	39
5	Питання для підсумкового контролю знань	42
6	Критерії оцінювання знань та вмінь студентів	43

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Соціологічний факультет
Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан соціологічного факультету

_____ Олена МУРАДЯН

« ___ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Моделі економічної поведінки

рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 054 Соціологія

освітньо-професійна програма «Соціологія комунікацій, реклами та зв'язків з громадськістю»

спеціалізація _____

вид дисципліни обов'язкова

факультет соціологічний

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою соціологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

«28» червня 2023 року, протокол № 6.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Хижняк Лариса Михайлівна, доктор соціолог. наук, проф., професор кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій соціологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Протокол від «28» червня 2022 року № 15.

Завідувачка кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

_____ Ірина СОЛДАТЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Соціологія комунікацій, реклами та зв'язків з громадськістю»

Гарант освітньої програми «Соціологія комунікацій, реклами та зв'язків з громадськістю»

_____ Ірина СОЛДАТЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Протокол від «26» червня 2023 року № 9.

Голова науково-методичної комісії _____ Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни (обов'язкова) для студентів «Моделі економічної поведінки» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Соціологія комунікацій, реклами та зв'язків з громадськістю» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 054 Соціологія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування компетенцій, що формують у здобувачів вищої освіти здатність досліджувати моделі економічної поведінки, тренди соціально-економічного розвитку сучасного суспільства.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни.

Перелік предметних компетентностей здобувачів вищої освіти:

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05. Володіння основними методами, способами і засобами одержання, зберігання, переробки інформації, мати навички роботи з комп'ютером.

ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність оперувати базовим категоріальним апаратом соціології, реклами та зв'язків з громадськістю.

СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

СК14. Здатність організувати підготовку до випуску, виробництва і розповсюдження рекламної продукції, включаючи текстові та графічні, робочі та презентаційні матеріали в рамках традиційних і сучасних засобів створення рекламних та PR повідомлень.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
6-й	
Лекції	
16 год.	10
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	4
Самостійна робота	
42 год.	76
Індивідуальні завдання	
Контрольна робота	

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі повинні набути компетентності та демонструвати такі результати навчання.

Програмні результати навчання:

ПРН 01 Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

ПРН 02 Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.

ПРН 03 Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.

ПРН 4 Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

ПРН 08 Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

ПРН 17 Застосовувати математично-статистичні інструменти в аналізі соціологічної інформації.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Поведінкова економіка: соціологічний ракурс

Тема 1. Поведінкова економіка в цифровому суспільстві

Економіка в міждисциплінарному дискурсі і соціологічній уяві: еволюція наукових підходів. Економіка як соціальний інститут: функції, трансформація в цифровому суспільстві. Економічна поведінка як соціальний процес: сутність, суб'єкти, ресурси, формування і розвиток. Людиноцентричність соціально-економічного розвитку.

Економічна поведінка в оптиці економіко-соціологічного теоретизування. Економічна поведінка в моделі циркулярної економіки. Роль соціологічної інформації в поясненні динаміки соціально-економічного розвитку різних спільнот.

Тема 2. Економічна поведінка, економічна культура і ринок в ракурсі соціології

Економічна поведінка як соціологічне поняття. Економічна поведінка як явище, як процес, як соціально-економічна проблема.

Економічна культура: поняття, функції, рівні реалізації, методи вивчення, поведінковий ракурс.

Фактор довіри в економічній поведінці. Фактор соціальної відповідальності в економічній поведінці.

Ринок як ідеальна модель і форма господарювання, як сукупність мереж, інститутів і культури. Еволюція ставлення до ринку. Функціональні слабкості ринку: сутність, ідентифікація, методи подолання їх негативних наслідків.

Тема 3. Гроші в економічній поведінці

Економічні, соціальні і культурні функції грошей. Аналіз грошей як економічного і ринкового поза соціального феномена, експансія якого впливає на соціальні зв'язки та поведінку. Грошова культура в соціологічному знанні (Т. Веблен, Г. Зіммель, Ф. Тьонніс, К. Поланьї, Е. Гідденс та ін.). Еволюція становлення, розвитку і перспективи грошової культури в цифровому суспільстві.

Соціокультурні особливості ставлення до грошей. Гроші як чинник соціальних нерівностей, поляризації індивідів, груп, спільнот в різних сферах життєдіяльності. Ставлення до грошей різних соціально-демографічних груп. Гендерні особливості ставлення до грошей. Грошові типи особистостей в поведінковому контексті. Види грошових заощаджень та їх соціальний захист.

Гроші як соціальний інститут і регулятор економічної поведінки.

Електронні гроші в моделях економічної поведінки.

Розділ 2. Видове розмаїття економічної поведінки в соціологічному вимірі

Тема 4. Моделі поведінки у сфері доходів і споживання

Поведінка в сфері доходів: основні підходи до вивчення в соціології. Економічна поведінка в умовах нерівності доходів.

Споживча поведінка: поняття, сутність, види, форми, чинники. Багатоступеневість споживання. Синдром «божевільного покупця». Соціальні проблеми шопінгоманії.

Харчова поведінка як різновид споживчої поведінки. Гастрономічна культура. Гастрономічний туризм як різновид економічної поведінки. Продовольча безпека в соціологічному вимірі.

Тема 5. Моделі підприємницької поведінки

Соціологія підприємництва як наукова і практична проблема.

Підприємництво і підприємець в поведінковому контексті. Теорії бізнес-партнерства у мережі інтернет. Бізнес-спільноти в соціальному розвитку. Соціальна відповідальність бізнесу. Моделі соціального підприємництва. Соціальне підприємництво.

Тема 6. Моделі трудової поведінки і поведінки на ринку праці

Трудова поведінка: сутність, види, форми, мотивація в соціологічному вимірі.

Трансформація моделей трудової поведінки в цифровому суспільстві.

Поведінкові моделі суб'єктів ринку праці. Боротьба з безробіттям за допомогою соціального підприємництва.

Вплив на поведінку в сфері праці та на ринку праці соціальних інститутів.

Тема 7. Неправові економічні практики: поведінковий вимір

Конструктивне і деструктивне в економічній поведінці.

Неправові економічні практики: сутність, ідентифікація, соціальні наслідки, запобігання руйнівного впливу на суспільство. Неправові економічні практики в цифровому суспільстві.

Трудове рабство як неправова економічна практика і соціальна проблема.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п (с)	с. р.		л	п	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Розділ 1. Поведінкова економіка: соціологічний ракурс</i>								
Тема 1. Поведінкова економіка в цифровому суспільстві	13	2	4	7	13	1	1	11
Тема 2. Економічна поведінка, економічна культура і ринок в ракурсі соціології	17	4	6	7	14	2	1	11
Тема 3. Гроші в економічній поведінці	13	2	4	7	11	1		10
Разом за розділом 1	43	8	14	21	38	4	2	32
<i>Розділ 2. Видове розмаїття економічної поведінки в соціологічному вимірі</i>								
Тема 4. Моделі поведінки у сфері доходів і споживання	12	2	6	5	11	1		11
Тема 5. Моделі підприємницької поведінки	11	2	4	5	12	1		11
Тема 6. Моделі трудової поведінки і поведінки на ринку праці	12	2	4	6	14	2	1	11
Тема 7. Неправові економічні практики: поведінковий вимір	11	2	4	5	14	2	1	11
Разом за розділом 2	47	8	18	21	52	6	2	44

Усього годин	90	16	32	42	90	10	4	76
--------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------	-----------

4. Теми семінарських занять

Назви розділів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
<i>Розділ 1. Поведінкова економіка: соціологічний ракурс</i>		
Тема 1. Поведінкова економіка в цифровому суспільстві	6	1
Тема 2. Економічна поведінка, економічна культура і ринок в ракурсі соціології	4	1
Тема 3. Гроші в економічній поведінці	4	
Разом за розділом 1	14	2
<i>Розділ 2. Видове розмаїття економічної поведінки в соціологічному вимірі</i>		
Тема 4. Моделі поведінки у сфері доходів і споживання	4	
Тема 5. Моделі підприємницької поведінки	4	
Тема 6. Моделі трудової поведінки і поведінки на ринку праці	4	1
Тема 7. Неправові економічні практики: поведінковий вимір	6	1
Разом за розділом 2	18	2
Усього годин	32	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вивчення рекомендованої навчальної та наукової літератури для підготовки до участі в дискусіях на семінарах.	14	20
2	Виконання завдань до тем навчальної дисципліни та їх оформлення для перевірки викладачем.	14	20
3	Підготовка, написання та оформлення контрольної роботи. Презентація контрольної роботи на семінарі.	24	26
4	Підготовка до поточного тестового контролю знань здобувачів.	10	20
5	Підготовка до підсумкового контролю (екзамену)	10	20
	Разом	72	106

6. Індивідуальне завдання. Не передбачено навчальним планом.

Контрольна робота

Контрольна робота на тему «Презентація соціологічного дослідження економічної поведінки в сучасному українському суспільстві (на прикладі обраного здобувачами виду економічної поведінки)».

У контрольній роботі розкрити такі питання, що характеризують конкретний вид економічної поведінки:

1. визначити актуальність теми та соціологічні поняття, що описують даний вид економічної поведінки;
2. з'ясувати структуру, суб'єктів даного виду економічної поведінки;

3. розкрити специфіку даного виду економічної поведінки (мотивація, ресурси тощо);
4. розробити індикатори для соціологічного дослідження даного виду економічної поведінки, обґрунтувати метод (методи) та розробити інструментарій для соціологічного вивчення даного виду економічної поведінки;
5. визначити тренди розвитку даного виду економічної поведінки в сучасному світі та в українському суспільстві та напрями державної соціально-економічної політики.

7. Методи навчання

Лекційні заняття. Методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; наочні методи - ілюстрація, демонстрація (презентація лекцій).

Семінарські заняття: есе, аналітичні завдання, індивідуальні та групові проєкти та презентація їх результатів, колективне обговорення дискусійних питань; доповіді (реферати), тестові завдання.

8. Методи контролю

Здобувачі одержують бали за підготовленість і роботу на кожному семінарському занятті (кейси, аналітичні роботи, індивідуальні та групові завдання та презентація їх результатів, колективне обговорення; підготовка есе, поточний контроль знань у вигляді творчих та аналітичних робіт, практичних завдань). Пропуск семінарського заняття здобувачі відпрацьовують в індивідуальному порядку (письмова робота за темою заняття). Обов'язковим є виконання контрольної роботи та завдань, що виносяться на семінарські заняття. Підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів відбувається на екзамені у комбінованій формі: тести та творче завдання.

За результатами вивчення дисципліни підсумкове накопичення балів – до 60 балів (поточний контроль, контрольна робота). *Критично-розрахунковий мінімум для допуску до екзамену – 30 балів (контрольна робота і завдання до тем)*. Здобувачі, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж розрахунковий мінімум (30 балів), вважаються такими, що не виконали навчальний план з дисципліни.

Методи контролю в умовах змішаної форми навчання

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час проведення екзамену – до 180 хвилин. Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на екзамені: завдання – до 5 балів, тести – до 35 балів. У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувачі на вимогу викладача залишають аудиторію та одержують нульову оцінку (0 балів).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження воєнного стану, карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам надається можливість скласти **екзамен у тестовій формі** (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформах Zoom, Google Classroom** у курсі «Моделі економічної поведінки».

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна та контрольна робота							Екзамен	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Контрольна робота		
T1	T2	T3	T5	T6	T7			
5	5	5	5	5	5	25 (5 завдань x 5 балів = 25)	60	40
								100

Загальна оцінка успішності протягом семестру складається з компонентів:

№ з/п	Вид роботи	Максимальна кількість балів	Кількість видів роботи (завдань)	Сума балів
1.	Виконання практичних завдань до тем семінарів	5	7	35

2	Контрольна робота	5	5	25
3.	Екзаменаційна робота			40
				Разом: 100

Критерії оцінювання успішності здобувачів вищої освіти
Критерії оцінювання поточного контролю

Дуже високий рівень 5 балів	Відповідь характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, креативним підходом, наведено аргументи та приклади.
Високий рівень 4 бали	Відповідь характеризується не повним знанням теоретичного матеріалу з теми, недостатнім володінням термінами та поняттями; відсутній креативний підхід, недостатня аргументація.
Середній рівень 3 бали	Відповідь характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу; багато помилок у виконаному завданні.
Низький рівень 2 бали	Дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; змістовні помилки у відповіді на завдання.
Дуже низький рівень 1 бал	Дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; багато змістовних помилок у відповіді на завдання; відсутні аргументи і приклади.
Незадовільний рівень 0 балів	Відповідь на завдання відсутня або не стосується питання.

За виконання контрольної роботи здобувачі можуть отримати до 25 балів, виконавши 5 завдань (5 завдань x 5 балів = 25 балів).

Критерії оцінювання контрольної роботи

№ з/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1	визначення актуальності теми та понять, що описують даний вид економічної поведінки;	5
2	з'ясування структури, суб'єктів даного виду економічної поведінки;	5
3	розкриття специфіки даного виду економічної поведінки (мотивація, ресурси тощо);	5
4	розробка індикаторів для соціологічного дослідження даного виду економічної поведінки; обґрунтування методів (методу) та розробка інструментарію для соціологічного вивчення даного виду економічної поведінки;	5
5	визначення тренди розвитку даного виду економічної поведінки в сучасному світі та в українському суспільстві та напрямки державної соціально-економічної політики.	5
Разом		25

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Загальна кількість балів за екзаменаційну роботу – 40. В екзаменаційному білеті два питання. Перше питання - тестові завдання: 35 тестів оцінюються до 35 балів (1 бал за одну правильну відповідь), друге питання (завдання) оцінюється до 5 балів.

Критерії оцінювання другого завдання екзаменаційної роботи

Відповідь повна, змістова, аргументована	5 балів
--	---------

Відповідь повна, але без достатньої аргументації	4 бали
Відповідь не досить повна, містить суттєві помилки	3 бали
Відповідь неповна, містить змістовні помилки, без аргументів, прикладів	2 бали
Відповідь не повна, містить суттєві змістовні помилки	1 бал
Відповідь відсутня та (або) не відповідає суті завдання	0 балів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1– 49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна

Від економіки до соціально-трудових відносин // Соціологія: теорії середнього рівня. Навчальний посібник. За ред. Ю. Ф. Пачковського. Львів: «Каравела», 2020. С.172-341.

Івасюк Ю. Б. Економічна соціологія: Конспект лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 116 с.

Банерджі А., Дюфло Е. Дієва економіка для важких часів; пер. з англ. Київ: Наш Формат, 2021. 416 с.

Талер Р. Поведінкова економіка. Чому люди діють ірраціонально і як отримати з цього вигоду. Київ: Наш Формат, 2021. 464 с.

Бергер Йона. Невидимий вплив. Приховані сили, які формують поведінку. Київ: Наш Формат, 2018. 240 с.

Бурлай Т. В. Соціально-економічна конвергенція: теорія та практика: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2019. 364 с.

Кадієвський В. А., Перхун Л. П. Братушка С. М., Синявська О. О. Моделі економічної динаміки: підруч. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2017. 466 с.

Моделі, методи і засоби управління соціально-економічними об'єктами: монографія / О. О. Арсірій, Т. Л. Будорацька, М. Г. Глава [та ін.]; Одес. нац. політехн. ун-т. Одеса, 2016. 225 с.

Поведінка споживачів: навч. посіб. / Замкова Н. Л. [та ін.]; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Вінниц. торг.-екон. ін-т. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 200 с.

Цифрова економіка : підручник / Т. І. Олешко, Н. В. Касьянова, С. Ф. Смерічевський та ін. К. : НАУ, 2022. 200 с.

Шваб. Клаус. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Видавництво Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля". 2019. 416 с.

Вебер Макс. Протестантська етика і дух капіталізму. Київ: Наш формат, 2018. 216 с.

Шумпетер Йозеф. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 244 с.

Допоміжна

Наукові журнали

Журнал європейської економіки. – <http://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/index>

Економіка та держава. – <http://www.economy.in.ua/>

Економіка і суспільство. – <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/index>
/ Електронний журнал, заснований у 2015 році Мукачівським державним університетом.

Економіка: реалії часу. Науковий журнал (електронний). – <https://economics.net.ua/>

Стратегія економічного розвитку України. – <http://sedu.kneu.edu.ua/about>

Хрестоматія

Економічна соціологія. Соціологія праці і управління // Гуменюк Л. Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.2. Львів: ЛьвДУВС, 2019. [Електронний ресурс]. С. 362–425. [http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1/2/соціологія 2.pdf](http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1/2/соціологія%202.pdf)

Наукові доповіді

Війкман Андрес, Сконберг Крістіан. Циркулярна економіка та переваги для суспільства. Звіт про дослідження на вимогу Римського клубу за підтримки Фонду MAVA. С. 3-9. URL: <http://www.clubofrome.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/The-Circular-Economy-CoR-UA-2.pdf>.

Інноваційна Україна 2020: національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін.; НАН України. К., 2015. 336 с. https://idss.org.ua/monografii/2016_Innovaciyna_Ukraina.pdf

Шелест О., Кутовий Я., Самоходський І. Розвиток української ІТ-індустрії: аналіт. звіт. Київ: Асоціація “ІТ Ukraine”, BRDO, 2018. 68 с. URL: https://ko.com.ua/files/u125/Ukrainian_IT_Industry_Report_UKR.pdf

Статті. Монографії

Антонюк К. І. Забезпечення безпеки споживання в Україні в процесі євроінтеграції: теоретико-методологічні основи та прикладні аспекти : монографія. Запоріжжя : ФОП Мокшанов В. В., 2020. 452 с.

Артем'єва І. О. Виклики та можливості цифрової трансформації економіки. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. № 4. С. 66–73.

Артюмова Т. І. Ціннісні засади рівноважного економічного розвитку в умовах новітніх глобальних викликів. *Український соціум*. 2021. № 3. С. 88–106.

Асєєв Р. О., Щербань А. В. Проблеми запобігання та протидії корупції в Україні. *Соціологія права*. 2020. Випуск 4 (35). С. 7-11.

Базилевич В. Д. Новаторські історико-економічні дослідження фундаментальних проблем українського соціуму. *Український соціум*. 2021. № 3. С. 170-174.

Байгушев В. Формування інтерактивних конфігурацій стану ринкового середовища. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 2 (22). С. 7-17.

Борданова Л. С., Рощина Н. В., Наверська В. В. Порівняльний аналіз ринку праці України та країн ЄС. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Випуск 4 (27). С. 98-104.

Бричко М. М. Довіра та ефективність державного сектору економіки: теоретичні аспекти взаємозв'язку. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія «Економічна»*. 2021. Випуск 100. С. 22-33.

Буряк А. В. Сучасний стан довіри до фінансового сектора: міжнародний та вітчизняний огляд / А В. Буряк, Я. М. Кривич, В. В. Сердечна В. В. *Бізнес Інформ*. 2018. № 10. С. 314-320.

Бутенко Н. В., Кошук А. Г. Цифрова трансформація підприємницької діяльності в розрізі реалізації концепції «Індустрія 4.0». *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 7-12.

Буткалюк В. Нерівність у сфері праці: глобальний вимір. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2021. № 2. С. 75–93.

Буткалюк В. Нерівність за умов економічної глобалізації: емпіричний соціологічний вимір. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2020. № 1. С. 66-85.

Верховод Л. Особливості інтерпретації корупції та хабарництва в науковому та суспільному дискурсі сучасної України. *Науково-теоретичний альманах Грани*. 2019. № 22(1). С. 86-94.

Верхоглядова Н. І. Формування та розвиток цифрової економіки. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2023. № 2 (39). С. 91-95.

Відтворювальна динаміка економічних систем: інститути та діяльність: монографія / за ред. Гриценка А.А.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2018. 524 с.

Вітюк І. А. Злочини у сфері підприємницької діяльності. *Соціологія права*. 2018. № 3-4. С. 24-28.

Гармаш А. О. Аналіз сучасних бізнес-моделей в ІТ-секторі. *Статистика України*. 2021. № 3. С. 39-46.

Гарфорд Т. Речі, що змінили світ: історія економіки в 50 винаходах; пер. з англ. Київ: Наш формат, 2018. 345 с.

Гончарук В. В. Управлінсько-регуляторні аспекти збалансування соціального і економічного розвитку в Україні: монографія / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетров. регіон. ін-т держ. упр. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. 159 с.

Горбаль Н. І., Мазурик М. М., Микитин О. З. Впровадження циркулярної економіки на основі європейського досвіду. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2021. № 2. С. 280-289.

Гоць А. Бізнес у дзеркалі соціологічного теоретизування. *Грані*. 2021. Том 24. № 3. С. 9-24.

Гринько П. Л. Управління інноваційним розвитком бізнесу в умовах цифрової економіки: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2020. 342 с.

Гриченко А. А. Архітектура економічної безпеки: монографія / НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". К., 2017. 224 с.

Демченко М. В. Кількісні методи вивчення потреб та поведінки споживачів у контексті сучасних маркетингових комунікацій. *Communications and Communicative Technologies*. 2019. Вип. 19. С. 41-47.

Дергачова Г.М., Колешня Я. О. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2020. № 17. С. 280–290.

Дзюблюк Олександр. Сутнісні аспекти електронних грошей в умовах цифровізації банківського бізнесу. *Вісник економіки*. 2020. № 2. С. 76-92.

Домбровський О. І., Подолян А. В. Проблема класифікації засобів протидії та запобігання корупції в державних органах. *Соціологія права*. 2020. Випуск 4 (35). С. 22-25.

Енаф Марсель. Ціна істини: дар, гроші, філософія. Видавництво Дух і Літера, 2019. 512 с.

Єлісеєва Л. В. Роль соціального капіталу в економічному розвитку: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2019. 356 с.

Жовтяк Г. А. Формування брэнда роботодавця на ринку праці. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. № 3 (30). С. 74-78.

Жмурко Д. С., Дорошенко Г. О., Бабич С. М. Вплив тіньового сектору на стан української економіки. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 157-165.

Касьянова Н. В., Бут-Гусаїм Є. С. Модель поведінки клієнта як основа управління споживчою лояльністю. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 3 (36). С. 57-62.

Колот А. М., Герасименко О. О. Соціально-трудовий розвиток в ХХІ столітті: до природи глобальних змін, нових можливостей, обмежень і викликів. *Демографія та соціальна економіка*. 2019. № 1. С. 97-125.

Колот А. М., Герасименко О. О. Покоління Z і соціально-трудова платформа «Праця 4.0»: імперативи взаємодії. *Демографія та соціальна економіка*. 2020. № 2. С. 103-138.

Костенюк Ю. Б. Оцінювання потенціалу розвитку малого підприємництва України. *Статистика України*. 2023. Том 100. № 1. С. 45-56.

Киризиук С. В. Підтримка інклюзивного розвитку малих сімейних ферм. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 171-179.

Коваліско Н., Макеєв С. Економіка і соціологія нерівності: емпіричні свідчення

глобальних тенденцій. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2018. № 3. С. 5-24.

Кожухівська Р. Б. Управління поведінкою споживачів на засадах клієнтоорієнтованості. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 3. С. 249-253.

Козин Л. В. Дослідження сприйняття споживачами відповідальної поведінки виробників товарів/послуг. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 4. С. 231-238.

Комплементарність інформаційно-цифрових і соціально-економічних перетворень як умова стабільного розвитку суспільства: монографія / за ред. А.А. Гриценка; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2021. 400 с.

Коннова Н. Економіка цінностей та філософія економіки. *Науково-теоретичний альманах Грані*. 2020. № 23(3). С. 27-37.

Кононович Т. О. Економічна поведінка і прийняття рішення: Case Study / Т. О. Кононович, Т. А. Непокупна, К. П. М'ясоїд. *Психологія і особистість*. 2019. № 1. С. 192-210.

Конохов С. В. Сучасні імперативи глобалізації ринку праці: форми і структура. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2023. № 2 (39). С. 10-15.

Коржов Г. О. Підприємницький потенціал як предмет теоретизування в американській соціології. *Український соціум*. 2018. № 3. С. 52-64.

Костиця І. О., Білецька О. О. Гастрономічний туризм як інструмент культурного брендингу України. *Питання культурології*. 2021. № 38. С. 301-313.

Кричевська Т. О. Довіра у грошово-кредитній сфері: логіко-історичне дослідження: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2020. 504 с.

Кухарик В., Фаримець В. Сучасний стан розвитку офшорного бізнесу у світі. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2020. № 1. С. 21-40.

Линник О. І., Єршова Н. Ю. Проблеми функціонування та розвитку мікро-, малого та середнього бізнесу сфери послуг в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. № 2 (329). С. 74-80.

Лінькова О. Виклики для економіки України за умов європейської інтеграції. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 21. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/30>

Лісова Р. М. Вплив діджиталізації на бізнес-моделі: етапи та інструменти цифрової трансформації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Випуск 24. Частина 2. С. 114-118.

Людський розвиток в Україні. Пріоритети національної політики мінімізації асиметрії українського ринку праці / кер. авт. кол. О.І. Цимбал; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. Київ: Академ-періодика, 2021. 210 с. https://idss.org.ua/arhiv/Block_Libanova_Ludskij_rozvytok_web.pdf

Майданік І. П. Темпоральні характеристики зовнішньої трудової міграції в Україні / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К. 2020. 255 с. https://idss.org.ua/arhiv/Темпоральні_характеристики_зовнішньої_трудової_міграції_в_Україні.pdf

Маткевич Ю. Ю. Проблеми протидії контрабанді в Україні. *Соціологія права*. 2018. № 3-4. С. 58-62.

Мейсон П. Посткапіталізм. Пугівник у майбутнє. Київ: Наш Формат, 2019. 360 с.

Микитюк С. О., Микитюк В. О. Продуктивна зайнятість і продуктивність праці як умови реалізації концепції гідної праці. *Вісник НТУУ "КПІ" Політологія. Соціологія. Право*. 2021. № 1 (49). С. 151-155.

Милосердна І. М. Антикорупційна політика: міжнародні стандарти та досвід країн Східної Європи. *Політичне життя*. 2020. № 4. С. 30-38.

- Милосердна І. М. Участь громадянського суспільства у протидії корупції: досвід країн Центрально-східної Європи. *Політичне життя*. 2019. № 3. С. 37-43.
- Мостова А. Д. Загрози продовольчій безпеці держави. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 4. С. 100-107.
- Мур Кен., Крейг Джастін Б. Сімейний бізнес. Найкращі практики для перспективного наставництва та довгострокового управління. Видавництво Баланс Бізнес Букс, 2020. 280 с.
- Настояща В. К. Практики споживання в фокусі глобальних трансформацій: споживання емоцій замість споживання речей. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2019. № 4 (43). С. 106-118.
- Никифорок О. І., Бережницька У. Б. Трансформації інституціонального середовища розвитку малого та середнього підприємництва. *Український соціум*. 2021. № 4. С. 64-84.
- Новікова О., Шамілева Л., Хандій О. Оцінка якості трудового життя за умов цифровізації економіки: стан та тенденції розвитку. *Журнал європейської економіки*. 2021. Том 20 № 3. С. 387-408.
- .Оленцевич Н. В., Фоміна О. О. Корупція як глобальний виклик сталому розвитку. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 4 (21). С. 3-10.
- Оніщик А. В. Концепція протидії тіньовій економіці. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 1 (34). С. 31-37.
- Осецький В., Осецька Д., Демидюк О. Поведінкові інститути цифрової економіки: вплив на моделі людської поведінки, трансформацію відносин власності та рівень довіри. *REVIEW OF TRANSPORT ECONOMICS AND MANAGEMENT*. 2023. № 7(23). С. 5-14. <https://doi.org/10.15802/rtem2022/268128>
- Остервальдер О., Піньє Ів. Створюємо бізнес-модель. Київ: Наш формат, 2017. 288с.
- Пайн П.Б. Джозеф, Гілмор Джеймс Г. Економіка вражень: битва за час, увагу та гроші клієнта. Видавництво: Vivat, 2021. 416 с.
- Перкінс Джон. Нові зізнання економічного вбивці. Видавництво Фабула, 2019. 368 с.
- Петінова О. Б. Економічна поведінка: специфіка міждисциплінарного дискурсу вивчення. *Габітус*. 2018. Випуск 6. С. 106-109.
- Петрушина Т., Арсеєнко А. Соціологічний вимір економічної глобалізації: світові тренди та українські реалії. Перша частина. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2020. № 3. С. 51-79.
- Петрушина Т. Множинні чинники бідності у XXI столітті. Методологічні аспекти. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2021. № 1. С. 42-59.
- Петрушина Т. О. Зміни трудових практик в умовах глобалізації: виклики перед вітчизняною економічною соціологією. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2018. № 2. С. 24-29.
- Підприємництво в Україні: історико-інституційний аналіз: монографія / за ред. В.В. Небрат. Київ: НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозів. НАН України", 2019. 532 с.
- Петков С. В. Цифрова валюта у світі та в Україні: правове регулювання, судова практика, цифрові валюти, е-гривня / С. В. Петков, Д. В. Журавльов, О. Ю. Дрозд, В. Г. Дрозд. Видавництво ЦУЛ, 2022. 298 с.
- Пугачова О. Г. Агентне моделювання політики перерозподілу доходів. *Наукові записки НаУКМА. Соціологія*. 2019. Том 2. С. 16-22.
- Рэворт Кэйт. Економіка пончика. Як економісти XXI століття бачать світ. Київ: Наш Формат, 2019. 296 с.
- Романов А. Асиметрії ринку праці та механізми їх регулювання в умовах досягнення цілей сталого розвитку. *Економічний аналіз*. 2019. Том 29. № 4. С. 58-66.
- Руда М. В., Мирка Я. В. Циркулярні бізнес-моделі в Україні. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2020. Випуск 2. № 1. С. 107-121.

Рудан Н. С. Генезис та еволюційні трансформації економічної культури: соціально-філософський аналіз. *Науково-теоретичний альманах Грані*. 2018. № 3. С. 124-131.

Середа О. Г., Борисенко А. І. Актуальні питання встановлення галузевої належності договорів про працю в умовах цифрової трансформації суспільства. *Соціологія права*. 2020. С. 34-38.

Сірий Є. В. Рольова участь держави у сприянні розвитку молодіжного підприємництва та самозайнятості у європейському контексті: стан, оцінка, перспективи. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2020. № 6. С. 107-124.

Станіславенко Л. А. Соціальні та економічні цінності українського суспільства. *Політичне життя*. 2021. № 1. С. 103-111.

Судаков М. В. Проблема ідентифікації новітніх соціальних змін на національних ринках праці. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2018. № 2 (37). С. 59-65.

Теоретико-методологічні трансформації економічної науки у ХХІ ст.: перспективи нової парадигми: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 28-29 трав. 2019 р.). Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 344 с.

Толстих Н. Малозабезпеченість як системний бар'єр на шляху соціально-економічного розвитку України. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2020. № 3. С. 99-109.

Тріпак М. Психологія фінансів та стресу суб'єктів соціуму в умовах світової пандемії. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Частина 1. С. 210-216.

Трубін І. О., Трубіна М. В. Правові засади захисту персональних даних в умовах формування цифрової економіки. *Соціологія права*. 2019. С. 63-67.

Фоміна О. О., Гоголева Н. Ф. Нерівність доходів населення в Україні: особливості економічної поведінки домогосподарств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2021. Випуск 42. № 6. С. 5-11.

Хижняк Л. М. Феномен бідності в оптиці соціології і соціальної статистики: теоретичний аспект. *Габітус*. 2020. № 12. С. 127-131.

Хижняк Л. М., Хижняк К. В. Грошова культура у взаємодії "Суспільство – Інформація – Природа". *Соціальні технології. Актуальні проблеми теорії та практики: збірник наукових праць*. Вип. 83. 2019. С. 165-173.

Цвігун Т. В., Нечипорук О. І. Тінізація економіки: причини та особливості впливу на економічний розвиток. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 251-254.

Чмерук Г. Особливості формування бізнес-моделі підприємства. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2016. Вип. 12. С. 170-178.

Чумаченко Д. С. Корупція як соціальне явище у вимірі соціологічного аналізу. *Науково-теоретичний альманах Грані*. 2018. № 21(2). С. 37-43.

Шадура-Никипорець Н. Т., Мініна О. В. Основні підходи до змістовного наповнення категорії «ринок». *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 35-40.

Шаров О. М. Грошова глобалізація. Історіософський трактат з питань геоекономічного поширення грошових відносин: монографія / НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». К., 2020. 680 с.

Шаров О. Міжнародний досвід монетарної політики в умовах війни: уроки для України. *Журнал європейської економіки*. 2022. Том 21. № 3. С. 174-189.

Сірий Є. В., Заславська Л. В. Оцінка інституційної підтримки підприємницької самозайнятості молоді в Україні в умовах євроінтеграції (за результатами соціальних обстежень 2020/2021 рр.). *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2022. № 9. С. 220-235.

Тридцять років Незалежності України: соціально-економічні підсумки та стратегічні візії майбутнього : аналіт. доп. / [Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилюк, О. О. Коломієць та ін.] ; (за наук. ред. Я. А. Жаліла). Київ : НІСД, 2021. 324 с.

Фісуненко Н. О. Проблеми цифровізації економіки і використання цифрових платформ: практичні аспекти та рекомендації. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2023. Випуск 2 (39). С. 116-121.

Юрчик Г. М. Вплив тіньової економіки на соціальну безпеку в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 4 (21). С. 436-445.

Якимова Н. С. Економічні індикатори трансформації поведінкових моделей суб'єктів ринку праці. *Підприємництво та інновації*. 2019. Вип. 10. С. 148-153.

Яхно Т. П. Теорії добробуту як теоретичне підґрунтя для визначення сутності сучасного споживчого ринку / Т. П. Яхно, Л. М. Шимановська-Діанич. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Вип. 3. С. 140-146.

Appio P., Frattini F., Petruzzelli A., Neirotti P. Digital transformation and innovation management: a synthesis of existing research and an agenda for futures studies. *J. Prod. Innov. Manag.* 38. 2021. P. 4-20.

Astrachan C. B. Family Business Branding. Leveraging stakeholder trust / C. B. Astrachan, J. H. Astrachan. London: IFB Research Foundation, 2015. 46 p.

Bag G., Yadav P., Dhamija K. Key resources for industry 4.0 adoption and its effect on sustainable production and circular economy: an empirical study. *J. Clean. Prod.*, 281 (125233). 2021. 26 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Сайт про соціальне підприємництво в Україні. (2020). <https://socialbusiness.in.ua/>

Батракова Т. І., Турубарова Я. О. Криптовалюта в світі: стан, регулювання та перспективи. *Економічні студії*. 2018. № 3 (21). С. 69-72. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/623706.pdf>

Аксьонова І. Структурно-динамічний аналіз ринку праці України: виклики сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-20>

Алексинська М., Бахракова А., Харченко Н. Зайнятість через цифрові платформи в Україні. Проблеми та стратегічні перспективи. 2018. 64 с. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/publication/wcms_635371.pdf

Аровіна М. Експорт молоді робочої сили з України до Польщі: основні економічні фактори та ризики. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 30. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-3>

Бавико О. Є. Глобальна ентропія та поведінкові реакції економічних агентів в умовах пандемії COVID-19 / О. Є. Бавико, О. О. Бавико. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2020. № 6 (52). С. 5-14. <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No6/5.pdf>

Бакуліна О. С. Формування людиноцентричної моделі соціального розвитку підприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 2 (19). С. 99–103.

Буряк А. В. Суспільна довіра до центральних банків: значення та основні детермінанти / А. В. Буряк, І. М. Кошлата. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2018. № 4. С. 12-21. <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No4/192.pdf>

Ванькович Ю. М. Фактори виникнення тіньової діяльності підприємств. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2019. № 6. С. 47-52. <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No6/47.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3877355

Варфоломеев М. О., Чуріканова О. Ю. Циркулярна економіка як невід'ємний шлях українського майбутнього в аспекті глобалізації. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2020. 11 с. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/202.pdf

Відтворювальна динаміка економічних систем: інститути та діяльність: монографія / за ред. Гриценка А.А.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2018. 524 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/297.pdf>

Герасименко Г. Дослідження «Корупція очима жінок і чоловіків». 2018 Програма розвитку ООН в Україні. 68 с. https://idss.org.ua/monografii/Gender_corruption_report_UA.pdf

Голобородько А. Ю. Електронні гроші як нова форма фінансово-економічних відносин в умовах цифровізації економіки та суспільства / А. Ю. Голобородько, С. В. Легомінова. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2020. № 4. С. 28–34. <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No4/28.pdf>

Дабнер С., Левіт С. Суперфрікономіка. Київ: Наш Формат, 2018. 256 с.

Даниліна С., Коцюрубенко Г., Шикіна О. Соціально-економічні наслідки впливу пандемії на стан безробіття в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-22>

Дейнеко Л. В. Циркулярна економіка як напрям промислової модернізації: європейський досвід / Л. В. Дейнеко, О. О. Ципліцька. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2018. № 5. С. 30–40. <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No5/30.pdf>

Дериховська В. Моделювання внутрішньорегіональних диспропорцій на ринку праці України. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 23. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23->

Джафарова Е., Карпенко М. Особливості та проблеми впровадження Індустрії 4.0 в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-19>

Дзюба О., Берідзе К. Розвиток соціального підприємництва в Україні та зарубіжних країнах під впливом кризи, спричиненої пандемією Covid-19. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-29>

Дмитренко Г., Головач Н. Людиноцентрична сутність економічного розвитку. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-8>

Карамушка Л. М., Креденцер О. В. Економічна психологія // Енциклопедія Сучасної України: електронна версія [онлайн] / гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=187

Кірев О. В. Інформатизація економіки як чинник впливу на підприємницьке середовище та бізнес-комунікації промислових підприємств / О.В. Кірев, В.Ю. Філіпов. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2018. № 2. С. 110–116. <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No2/110.pdf>

Колачинська О. Г. Специфіка програм на споживчу тематику в українському медіапросторі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації»*. 2019. № 15. <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/15103>

Колот А. М., Герасименко О. О. Праця XXI: філософія змін, виклики, вектори розвитку: монографія. Київ: КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2021. 487 с. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/36870/Pfzvvr_2021.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Мирошниченко Ю. О. Корупція та підприємницька діяльність в Україні: інституційний вимір. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 2. С. 81–87.

Назарова Г. Паттерни споживчої поведінки в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-59>

Наумова М., Гончарук Н. Системно-динамічне моделювання рівня тіньової економіки України. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 34. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-6>

Пачковський Ю., Дячук О. Електронна комерція в теоретичному полі соціології. *Соціологічні студії*. 2021. №1. С. 14–23. <https://doi.org/10.29038/2306-3971-2021-01-14-23>

Петришин Л. П. Теоретичні засади економічної поведінки підприємств.

Інфраструктура ринку. 2016. Випуск 2. С. 188–192. http://www.market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/39.pdf

Петровська О., Бродар М. Конфлікт інтересів між роботодавцем та співробітниками в умовах карантину. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 23. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-19>

Піонт Н. С. Теоретичні аспекти формування заощаджень домашніх господарств. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск (19). С. 22–26. https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/4.pdf

Пікулик О. Причини, особливості та наслідки трудової міграції в Україні. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 21. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/24>

Писаревський І. М., Краснокутська Ю. В. Складові комплексного моніторингу ринку праці. *Соціальна економіка*. 2017. № 1. С. 110-114. <https://periodicals.karazin.ua/socoeconom/article/view/9783>

Полторацька О. В. Формування економічної поведінки як частина стратегічного управління промисловими підприємствами. *Ефективна економіка*. 2017. № 2. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5442>

Проскурніна Н., Бестужева С., Козуб В. Аналітичні аспекти дослідження поведінки споживачів в умовах цифровізації економіки України. *Економіка і суспільство*. 2022. Випуск 36. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1149/1107>

Краус Н. М., Краус К. М. Цифровізація в умовах інституційної трансформації економіки: базові складові та інструменти цифрових технологій. *Інтелект XXI*. 2018. № 1. С. 211-214.

Ксендзук В. В. Окремі питання в сфері запобігання економічній злочинності в Україні / В. В. Ксендзук, Д. О. Бондаренко. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2020. № 2 (48). С. 44-50. <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No2/44.pdf>

Данілкова А., Шелест Є., Глушко Т. Дистанційна робота: особливості організації та оформлення в сучасних умовах карантинних обмежень. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 33. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-17>

Дзюба О., Левіщенко О., Величко А. Нове економічне рабство у практиці сучасних компаній та протидія йому в рамках соціальної відповідальності бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 35. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-46>

Індекс корупції CPI – 2018. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2018>.

Інституційні засади розвитку ринку праці в Україні: колективна монографія / за наук. ред. І.Л. Петрової, В.В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-текон. та прогноз. НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 472 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/360.pdf>

Конард Едвард. Рівні серед нерівних. Як добрі наміри знищують середній клас. Київ: Наш Формат, 2018. 360 с.

Литвишко Л., Марченко П. Технології мотивації персоналу підприємств у сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2021. № 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31->

Лінькова О. Виклики для економіки України за умов європейської інтеграції. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 21. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/30>

Лола Ю. Наслідки глобальної кризи: світові тенденції. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-38>

Каменко І. С. Соціальне підприємництво в Україні: економіко-правовий аналіз // EU4YOUTH – Розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та Україні. URL: https://euneighbours.eu/sites/default/files/publications/2020-11/Legal%20report%20in%20Ukraine_Ukrainian.pdf.

Максименко С. Д., Карамушка Л. М., Креденцер О. В. Актуальні проблеми розвитку економічної психології в Україні. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/appsuh_2010_1_27_2.pdf

Маршук Л., Поліщук К. Особливості заощаджувальної поведінки домогосподарств України в умовах пандемії. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-87>

Маршук Л., Складанюк М. Фінансове шахрайство з банківськими рахунками в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-55>

Мельничук Н. Ю., Залюбовська С. С., Колупаєв Ю. Б. Страховий ринок України: стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. №1–2. С. 82-90.

Микуланинець С. Порівняльний аналіз типів ринкових структур. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-23>

Мульська О. Концептуальна сутність зв'язку економічної поведінки домогосподарств і розвитку територій. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 24. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-16>

Назарова Г. Паттерни споживчої поведінки в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-59>

Петришин Л. П. Теоретичні засади економічної поведінки підприємств. Інфраструктура ринку. 2016. Випуск 2. С. 188-192. http://www.market-inf.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/39.pdf

Пищуліна О. Економічна модель «безумовного базового доходу»: нова соціальна альтернатива. <https://razumkov.org.ua/statti/ekonomichnamodelbezumovnohobazovohodokhodunovasotsialnaaIternatyva>

Підприємництво в Україні: історико-інституційний аналіз: монографія / [В.В.Небрат, Н.А.Супрун та ін.]; за ред. В.В. Небрат; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2019. 532 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/314.pdf>

Пікулик О. Причини, особливості та наслідки трудової міграції в Україні. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 21. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/24>

Піонт Н. С. Теоретичні аспекти формування заощаджень домашніх господарств. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск (19). С. 22-26. https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/4.pdf

Прус Ю. І. Еволюція інститутів та механізмів просторового розвитку економіки. *Соціальна економіка*. 2019. № 56. С. 56-68. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2018-56-6>

Пугачова О. Г. Агентне моделювання політики перерозподілу доходів. *Наукові записки НАУКМА. Соціологія*. 2019. Том 2. С. 16–22.

Ринок праці та професійно-технічна освіта: особливості взаємодії: монографія / за наук. ред. В.В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 297 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/359.pdf>

Руцишин Н., Мульська О. Механізм забезпечення соціальної стабільності в умовах інтенсифікації міграційних процесів. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-41>

Синегуб П. Концепції створення та призначення бізнес-спільнот в економічному просторі. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 35. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-32>

Слободянюк О., Шостак Л. Створення та розвиток вітчизняного соціального бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-69>

Смолій Л., Осіпова А., Костюк, В. Тенденції трансформації міжнародного бізнесу під впливом глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-6>

- Соціальне підприємництво: досягнення соціальних змін за ініціативою «знизу».
URL: <https://socialbusiness.in.ua/>
- Соціокультурні чинники розвитку українського ринку праці: кол. моногр. / за ред. О.М. Балакіревої; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2017. 264 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/285.pdf>
- Тарасенко О., Перетятко В. Детінізація економіки як спосіб збільшення податкових надходжень до бюджету. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-75>
- Трайно В. Особливості поведінки споживачів в умовах COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-20>
- Тютюнник І. В. Сучасний стан та тенденції розвитку тіньового сектору економіки / Л. В. Тютюнник, А. О. Золковер, О. В. Люльов, С. В. Леонов. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2020. № 3. С. 47–54. <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No3/47.pdf>
- Тютюнникова С. В., Пивоварова К. Л. Багатомірність бідності як глобальна проблема сучасного соціально-економічного розвитку. *Соціальна економіка*. 2018. № 55. С. 70–79. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2018-55-7>
- Удачина К. О., Бандоріна Л. М. Концептуальна модель визначення раціональної економічної поведінки суб'єкта господарювання. *Економічний вісник Львівської політехніки*. 2017 № 1. https://ev.nmu.org.ua/index.php/uk/archive?arh_article=1006
- Україна 2030. Е – країна з розвинутою цифровою економікою // Український Інститут майбутнього. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html>
- Фарат О., Косовська В., Кедебец К. Проблеми соціального підприємництва під час пандемії. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-64>
- Філіппов В. Ю. Еволюція понятійно-категорійного апарату підприємництва. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2019. № 1. С. 72–80. <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No1/72.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3416425
- Фролова Л. В., Бойко І. М. Трансформація підприємництва в умовах цифрової економіки. *Економіка: реалії часу*. 2021. № 2. С. 47–56. <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No2/47.pdf>
- Хмілевська А., Войтко С. Формування індексу циркулярної економіки для порівняльного аналізу переходу країн Європи до циркулярної економіки. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-58>
- Цифрові технології в інноваційній трансформації економіки України: колективна монографія / Єгоров І.Ю., Никифорок О.І. та ін.; за ред.: Єгорова І.Ю., Никифорок О.І., Ліра В.Е.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. ресурс. К., 2020. 308 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/321.pdf>
- Ціннісна складова економічних орієнтацій та поведінки : наукова доповідь / за ред. канд. пед. наук Р.Я. Левіна ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. Київ, 2022. 152 с.: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/Cinnisna-skladovaeconomichnyh-orijentaciy.pdf>
- Чалюк Ю. Глобальний соціально-економічний розвиток в умовах *vuca, spod, dest* та *banі* світу. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 36. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-21>
- Черьомухіна О., Чалюк Ю., Кириленко, В. Сучасний вимір ринку праці в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 34. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-85>
- Шацкова Л. П. Застосування світового досвіду боротьби з безробіттям серед молоді в Україні / Л.П. Шацкова, Н. С. Качанова. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2018. № 3. С. 83-87. <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No3/83.pdf>

Шебанова В., Яблонська Т. Особливості Інтернет-самопрезентації осіб із розладами харчової поведінки. *Проблеми сучасної психології*. 2022. № 55. С. 150–172. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2022-55.150-172>

Шталь Т., Бунчикова Т. Аналіз теоретичних підходів до визначення сутності зовнішнього середовища міжнародного бізнесу підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-59>

Юрчик Г. Теоретико-методологічні аспекти виміру бідності населення як індикатора ефективності соціальної політики. *Соціальна економіка*. 2021. № 62. <https://periodicals.karazin.ua/socseconom/article/view/18241>

Якімова Н., Панченко І. Концептуальні засади державної політики регулювання поведінкових моделей суб'єктів ринку праці. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 22. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-55>.

Яковенко В. С. Моделювання «життєздатності» суб'єктів креативної економіки / В. С. Яковенко, Н. К. Казеян. *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. 2019. № 5. С. 117-126. <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No5/117.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3766868

Deloitte (2020). Споживацькі настрої українців у 2020 році. URL: <https://www.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ua/Documents/Pressrelease/RWD%202020%20UA.pdf>

Employment and Social Developments in Europe. *Annual Review* 2018. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8110>

Mandl I. (2020). New forms of employment in Europe—how new is new? URL: <https://socialeurope.eu/new-forms-of-employment-in-europe-how-new-is-new>

2. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поведінкова економіка в цифровому суспільстві

План

1. Економіка в міждисциплінарному дискурсі і соціологічній уяві: еволюція підходів.
2. Економіка як соціальний інститут: трансформація в цифровому суспільстві.
3. Раціональне та ірраціональне в економічній поведінці.
4. Економіка вражень в соціологічному дискурсі.

Завдання

1. Підготуйте есе на одну з тем:

Мій економічний ресурс: стан і способи нарощування.

Моє уявлення про економічний успіх і критерії його оцінювання в цифровому суспільстві.

2. Студенти та студентки працюють в групах (3-5 осіб), кожна з яких розглядає соціально-економічні проблеми та особливості економічної поведінки на одному з рівнів.

Аналітичне завдання:

I. Складіть перелік соціально-економічних проблем, які виникли наразі в сучасному українському суспільстві:

- 1) на рівні суспільства, тобто пов'язані з функціонуванням ідеологічної моделі суспільства;
- 2) на рівні окремих галузей економіки;
- 3) на регіональному рівні;
- 4) на рівні окремих підприємств, установ (проблеми, що виникають у трудовій/виробничій ситуації);
- 5) на рівні домогосподарств (на рівні повсякденних економічних проблем домогосподарств/громадян).

Наведіть приклади.

Рекомендована література

Основна

Талер Р. Поведінкова економіка. Чому люди діють ірраціонально і як отримати з цього вигоду. Київ: Наш Формат, 2021. 464 с.

Коваліско Н. В. Економічна соціологія // Соціологія: теорії середнього рівня. Навчальний посібник. За ред. Ю. Ф. Пачковського. Львів: «Каравела», 2020. С. 172–179.

Ляшенко В. І., Вишневецький О. С. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія. Київ, 2018. 252 с.

Мейсон П. Посткапіталізм. Путівник у майбутнє. Київ: Наш Формат, 2019. 360 с.

Допоміжна

Бавико О. Є. Глобальна ентропія та поведінкові реакції економічних агентів в умовах пандемії COVID-19 / О. Є. Бавико, О. О. Бавико. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2020. № 6 (52). С. 5–14. <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No6/5.pdf>.

Базилевич В. Д. Новаторські історико-економічні дослідження фундаментальних проблем українського соціуму. *Український соціум*. 2021. № 3. С. 170–174.

Варфоломєєв М. О., Чуріканова О. Ю. Циркулярна економіка як невід'ємний шлях українського майбутнього в аспекті глобалізації. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2020. 11 с. http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2020/202.pdf

Відтворювальна динаміка економічних систем: інститути та діяльність: монографія / за ред. Гриценка А.А.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Електрон. дані. К., 2018. 524 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/297.pdf>

Війкман А., Сконберг К. Циркулярна економіка та переваги для суспільства. Звіт про дослідження на вимогу Римського клубу за підтримки Фонду MAVA. С. 3–9. URL: <http://www.clubofrome.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/The-Circular-Economy-CoR-UA-2.pdf>.

Герасименко С. С., Герасименко В. В. Економічні цикли сучасності: світовий та український тренди. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2021. № 4. С. 5–13.

Горбаль Н. І., Мазурик М. М., Микитин О. З. Впровадження циркулярної економіки на основі європейського досвіду. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2021. № 2. С. 280–289.

Гурочкіна В. В., Рябініна Н. О. Реалізація соціального капіталу як ключовий драйвер становлення поведінкової економіки. *Соціальна економіка*. 2020. № 59. С. 6–13. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2020-59-01>

Дейнеко Л. В. Циркулярна економіка як напрям промислової модернізації: європейський досвід / Л. В. Дейнеко, О. О. Ципліцька. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2018. № 5. С. 30–40. <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No5/30.pdf>

Дмитренко Г., Головач Н. Людиноцентрична сутність економічного розвитку. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-8>

Лінькова О. Виклики для економіки України за умов європейської інтеграції. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 21. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/30>

Максименко С. Д., Карамушка Л. М., Креденцер О. В. Актуальні проблеми розвитку економічної психології в Україні. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/appsuh_2010_1_27_2.pdf

Осецький В., Осецька Д., Демидюк О. Поведінкові інститути цифрової економіки: вплив на моделі людської поведінки, трансформацію відносин власності та рівень довіри. *REVIEW OF TRANSPORT ECONOMICS AND MANAGEMENT*. 2023. (7(23), 5-14. <https://doi.org/10.15802/rtem2022/268128>

Прус Ю. І. Еволюція інститутів та механізмів просторового розвитку економіки. *Соціальна економіка*. 2019. № 56. С. 56–68. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2018-56-6>

Цифрові технології в інноваційній трансформації економіки України: колективна монографія / Єгоров І.Ю., Никифорок О.І. та ін.; за ред.: Єгорова І.Ю., Никифорок О.І., Ліра В.Е.; НАН України, ДУ “Ін-т. екон. та прогнозів. НАН України”. Електрон. ресурс. К., 2020. 308 с. <http://ief.org.ua/docs/mg/321.pdf>

Хмілевська А., Войтко С. Формування індексу циркулярної економіки для порівняльного аналізу переходу країн Європи до циркулярної економіки. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-58>

Цифрові технології в інноваційній трансформації економіки України: колективна монографія / Єгоров І.Ю., Никифорок О.І. та ін.; за ред.: Єгорова І.Ю., Никифорок О.І., Ліра В.Е.; НАН України, ДУ “Ін-т. екон. та прогнозів. НАН України”. Електрон. ресурс. К., 2020. 308 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/321.pdf>

Чубукова О. Ю., Яренко А. В. Економіка вражень: передумови зародження, головні ідеї, економічна сутність. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Економічні науки*. 2016. № 6 (105). С. 92–98.

Яковенко В. С. Моделювання «життєздатності» суб'єктів креативної економіки / В. С. Яковенко, Н. К. Казеян. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2019. № 5. С. 117–126. <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No5/117.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3766868

Шваб. Клаус. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Видавництво Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля". 2019. 416 с.

Тема 2. Економічна поведінка, економічна культура і ринок в ракурсі соціології

План

1. Економічна поведінка як соціальний процес: сутність, суб'єкти, формування і розвиток.

2. Економічна культура: поняття, функції, рівні реалізації, методи вивчення, поведінковий ракурс. Економічна свідомість: сутність, культурна обумовленість.
3. Фактор довіри в економічній поведінці.
4. Ринок як ідеальна модель і форма господарювання, як сукупність мереж, інститутів і культури.
5. Еволюція ставлення до ринку. Функціональні слабкості ринку: сутність, ідентифікація, методи подолання їх негативних наслідків.

Теми рефератів (доповідей)

Економічна свідомість як елемент економічної культури.

Стереотипи соціально-економічної свідомості як регулятори економічної поведінки.

Завдання

Підготуйте есе на одну з тем:

Зміни в економічній поведінці моєї (моєї родини) в умовах кризи.

Економічний раціоналізм в економічній поведінці моєї (моєї родини).

Рекомендована література

Основна

Бергер Йона. Невидимий вплив. Приховані сили, які формують поведінку. Київ: Наш Формат, 2018. 240 с.

Відтворювальна динаміка економічних систем: інститути та діяльність: монографія / за ред. Гриценка А.А.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Електрон. дані. К., 2018. 524 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/297.pd>

Коваліско Н. В. Ринок як економічний інститут та соціальна система // Соціологія: теорії середнього рівня. Навчальний посібник. За ред. Ю. Ф. Пачковського. Львів: «Каравела», 2020. С. 180-189.

Кричевська Т.О. Довіра у грошово-кредитній сфері: логіко-історичне дослідження: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2020. 504 с.

Петінова О. Б. Економічна поведінка: до питання експлікації поняття. *Грані*. 2018. Том 21. № 2. С. 60–65.

Допоміжна

Артюмова Т. І. Ціннісні засади рівноважного економічного розвитку в умовах новітніх глобальних викликів. *Український соціум*. 2021. № 3. С. 88-106.

Бричко М. М. Довіра та ефективність державного сектору економіки: теоретичні аспекти взаємозв'язку. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія «Економічна»*. 2021. Випуск 100. С. 22-33.

Буряк А. В. Сучасний стан довіри до фінансового сектора: міжнародний та вітчизняний огляд / А В. Буряк, Я. М. Кривич, В. В. Сердечна В. В. *Бізнес Інформ*. 2018. № 10. С. 314-320.

Дрогобицький І. М. Моделювання соціокультурних систем. *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 344-350.

Ізмайлов Я. О., Осмятченко В. О., Панура Ю. В. Вплив економічної свідомості та культури громадян на формування податкової культури суспільства. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. Вип. 4. С. 34-42.

Карпенко А. В., Ільїна А. С. Вплив ментальності на економіку. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 9. С. 231–236. https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/40.pdf

Кононович Т. О. Економічна поведінка і прийняття рішення: Case Study / Т. О. Кононович, Т. А. Непокупна, К. П. М'ясоїд. *Психологія і особистість*. 2019. № 1. С. 192-210.

Кульчицька А. В. Індивідуально-психологічні характеристики особистості як чинник споживчої поведінки. *Психологічні перспективи*. 2016. Випуск 27. С. 80-91.

Лукашевич М. П. Соціологія ринку: підручник. Київ: ІПК ДСЗУ, 2011. 231 с.

Мельничук Н. Ю., Залюбовська С. С., Колупаєв Ю. Б. Страховий ринок України: стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. №1–2. С. 82-90.

- Меркулова Т. В., Богданова Г. С. Довіра і соціально-економічний розвиток: кластерний аналіз зв'язку показників. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. 2016. № 91. С.74-79.
- Петінова О. Б. Економічна поведінка: специфіка міждисциплінарного дискурсу вивчення. *Габітус*. 2018. Випуск 6. С. 106–109.
- Полторацька О. В. Формування економічної поведінки як частина стратегічного управління промисловими підприємствами. *Ефективна економіка*. 2017. № 2. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5442>
- Ревасевич І. Психокультурна взаємодія людини та економіки. *Психологія і суспільство*. 2008. № 3. С. 56-62.
- Рудан Н. С. Генезис та еволюційні трансформації економічної культури: соціально-філософський аналіз. *Науково-теоретичний альманах Грані*. 2018. № 3. С. 124-131.
- Сабініч А. Як наша свідомість формує українську економіку? <https://tokar.ua/read/29805>
- Фрідман Мілтон. Капіталізм і свобода. Видавництво Дух і Літера, 2010. 320 с.
- Химович О. Стереотип: теоретико-методологічні підходи до інтерпретації. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2013. Вип. 59–60. С. 66-76.
- Шадура-Никипорець Н. Т., Мініна О. В. Основні підходи до змістовного наповнення категорії «ринок». *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 35-40.
- Шамонова О. Стереотипи: чому важливо з ними боротися. <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/10/17/242716/>
- Єлісеєва Л. В. Вимір та роль довіри в економічному розвитку: макроекономічний аналіз. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 23. С. 3–7.

Тема 3. Гроші в економічній поведінці

План

1. Еволюція становлення, розвитку і перспективи грошової культури.
2. Грошові типи особистостей в поведінковому контексті.
3. Гроші як соціальний інститут і регулятор економічної поведінки.
4. Електронні гроші в моделях економічної поведінки.

Теми рефератів (доповідей)

Економічна, соціальна, культурна функції цифрових валют в сучасному світі.
Електронні гроші як соціально-економічний феномен.

Завдання

Підготуйте есе на одну з тем:

Функції грошей та їх реалізація в повсякденності життя мого (моєї родини).
Криптовалюти в економічній поведінці сучасної людини.

Рекомендована література

Основна

Кричевська Т. О. Довіра у грошово-кредитній сфері: логіко-історичне дослідження: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2020. 504. с.

Петков С. В. Цифрова валюта у світі та в Україні: правове регулювання, судова практика, цифрові валюти, е-гривня / С. В. Петков, Д. В. Журавльов, О. Ю. Дрозд, В. Г. Дрозд. Видавництво ЦУЛ, 2022. 298 с.

Шаров О. М. Грошова глобалізація. Історіософський трактат з питань геоелектронного поширення грошових відносин: монографія / НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». К., 2020. 680 с.

Допоміжна

Буряк А. В. Суспільна довіра до центральних банків: значення та основні детермінанти / А. В. Буряк, І. М. Кошлата. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2018. № 4. С. 12-21. <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No4/192.pdf>.

Верес І. Поняття та ознаки електронних грошей. *Цивільне право і процес*. 2017. № 8. С. 15–19. <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/8/4.pdf>

Голобородько А. Ю. Електронні гроші як нова форма фінансово-економічних відносин в умовах цифровізації економіки та суспільства / А. Ю. Голобородько, С. В. Легомінова. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2020. № 4. С. 28-34. <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No4/28.pdf>

Дзюблюк Олександр. Сутнісні аспекти електронних грошей в умовах цифровізації банківського бізнесу. *Вісник економіки*. 2020. № 2. С. 76–92.

Енаф Марсель. Ціна істини: дар, гроші, філософія. Видавництво Дух і Літера, 2019. 512 с.

Маршук Л., Складанюк М. Фінансове шахрайство з банківськими рахунками в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-55>

Пайн П.Б. Джозеф, Гілмор Джеймс Г. Економіка вражень: битва за час, увагу та гроші клієнта. Київ: Vivat, 2021. 416 с.

Піонт Н. С. Теоретичні аспекти формування заощаджень домашніх господарств. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск (19). С. 22-26. https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/4.pdf

Попова А. Аналіз ринку та визначення статусу криптовалют в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 33. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-56>

Скільки грошей потрібно українцям для «нормального життя»: опитування. 2023. <https://pon.org.ua/novyny/10072-skilky-groshei-potribno-ukrainciam-dlia-normalnogo-zhyttia-opytuvannia.html>

Сусленко, В., Затонацька Т., Длугопольський О., Кузнецова А. Використання криптовалют bitcoin та ethereum у сфері електронної комерції: приклад України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. № 1(42), 62-72. <https://doi.org/10.55643/fcapter.1.42.2022.3603>

Сучасні гроші, банківські послуги та фінансові інновації в цифровій економіці: матеріали наук.-практ. інтерн. конф. студ. аспір. і молод. вчених. Київ, 23 березня 2020 р. / [Л.О. Примостка, І.Б. Охрименко, А.В. Нікітін]. Дніпро: Середняк Т.К., 2020. 432 с.

Сучасні гроші, банківські послуги та фінансові інновації в цифровій економіці: матеріали наук.-практ. інтерн. конф. студ. аспір. і молод. вчених. Київ, 23 березня 2020 р. / [Л.О. Примостка, І.Б. Охрименко, А.В. Нікітін]. Дніпро: Середняк Т.К., 2020. 432 с.

Тріпак М. Психологія фінансів та стресу суб'єктів соціуму в умовах світової пандемії. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Частина 1. С. 210–216.

Хижняк Л. М., Хижняк К. В. Грошова культура у взаємодії "Суспільство – Інформація – Природа". *Соціальні технології. Актуальні проблеми теорії та практики: збірник наукових праць*. Вип. 83. 2019. С. 165-173.

Шаров О. Гео економічні аспекти грошової глобалізації. *Журнал європейської економіки*. 2020. Том 19. № 3. С. 419-432.

Розділ 2. Видове розмаїття економічної поведінки в соціологічному вимірі

Тема 4. Політика і поведінка у сфері доходів і споживання

План

1. Поведінка в сфері доходів: основні підходи до вивчення в соціології.
2. Економічна поведінка в умовах нерівності доходів. Бідність як глобальна проблема соціально-економічного розвитку.
3. Споживча поведінка: поняття, сутність, види, форми, чинники.
4. Багатоступеневість споживання як соціально-економічна проблема.
5. Соціальна політика захисту прав споживачів та її соціологічне забезпечення

Теми рефератів (доповідей)

Сучасна людина і система речей. Споживання знаків.
Культура споживання в умовах глобалізації.
Практики і моделі гастрономічного туризму.
Конвергентні медіа як чинник споживчої поведінки.
Вплив соціальних інститутів на виховання споживача.
Вплив екологічної свідомості індивідів на їх поведінку у сфері споживання.
Онлайн-шопінг як форма споживання і модель економічної поведінки.
Феномен поведінки споживачів і гастрономічної культури в соціологічному вимірі.

Завдання

Підготуйте есе на одну з тем:
Фаст-фуд як актуальна гастрономічна практика споживання.
Економічна поведінка і продовольча безпека.

Рекомендована література

Основна

Бурлай Т. В. Соціально-економічна конвергенція: теорія та практика: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2019. 364 с.

Кудринська Г. І. Соціологія споживання // Соціологія: теорії середнього рівня. Навчальний посібник. За ред. Ю. Ф. Пачковського. Львів: «Каравела», 2020. С. 190–218.

Поведінка споживачів: навч. посіб. / Замкова Н. Л. [та ін.]; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Вінниц. торг.-екон. ін-т. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 200 с.

Допоміжна

Абсалямова Л. М. Роль "тілесного я" у формуванні патернів харчової поведінки. *Проблеми сучасної психології*. 2017. Вип. 38. С. 18-27.

Абсалямова Л. М. Дослідження харчових виборів жінок репродуктивного віку. *Проблеми сучасної психології*. 2018. Вип. 39. С. 19-31.

Бажеріна К. В., Черненко О. В., Афанасьєва К. О. Зміна споживчої поведінки українців в умовах кризи. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/64.pdf

Буткалюк В. Нерівність за умов економічної глобалізації: емпіричний соціологічний вимір. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2020. № 1. С. 66-85.

Демченко М. В. Кількісні методи вивчення потреб та поведінки споживачів у контексті сучасних маркетингових комунікацій. *Communications and Communicative Technologies*. 2019. Вип. 19. С. 41–47. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/675352.pdf>

Коваліско Н., Макеєв С. Економіка і соціологія нерівності: емпіричні свідчення глобальних тенденцій. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2018. № 3. С. 5-24.

Колячинська О. Г. Специфіка програм на споживчу тематику в українському медіапросторі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації»*. 2019. № 15. <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/15103>

Костиря І. О., Білецька О. О. Гастрономічний туризм як інструмент культурного брендингу України. *Питання культурології*. 2021. № 38. С. 301-313.

Мащак Н. Дослідження екологічно свідомої поведінки споживачів на ринку питної води. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 30. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-29>.

Набруско І. Особливості онлайн-шопінгу як специфічної форми сучасного споживання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія*. 2017. № 1(8). С. 5-9.

Назарова Г. Паттерни споживчої поведінки в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-59>

- Петрушина Т. Множинні чинники бідності у XXI столітті. Методологічні аспекти. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2021. № 1. С. 42-59.
- Пишуліна О. Економічна модель «безумовного базового доходу»: нова соціальна альтернатива. <https://razumkov.org.ua/statti/ekonomichnamodelbezumovnohobazovohodokhodunovasotsialnaalternatyva>
- Піонт Н. С. Теоретичні аспекти формування заощаджень домашніх господарств. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 22-26. https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/4.pdf
- Плюта О. П. Їжа та кухня в системі ціннісно-ментальних символів культури. *Питання культурології*. 2019. № 35. С. 215-226.
- Проскурніна Н., Бестужева С., Козуб В. Аналітичні аспекти дослідження поведінки споживачів в умовах цифровізації економіки України. *Економіка і суспільство*. 2022. Випуск 36. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1149/1107>
- Пугачова О. Г. Агентне моделювання політики перерозподілу доходів. *Наукові записки НАУКМА. Соціологія*. 2019. Том 2. С. 16-22.
- Соколовська М. І. Споживання як форма соціально-економічної поведінки індивіда // Збірник наукових праць з соціогуманітарних дисциплін «Славута». [Електронний ресурс]. URL: <http://slavutajournal.com.ua/archiv-nomeriv/slavuta-vipusk-4-5-2011/spozhivannya-yak-forma-socialno-ekonomichno%D1%97-povedinki-individa/>.
- Толстих Н. Малозабезпеченість як системний бар'єр на шляху соціально-економічного розвитку України. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2020. № 3. С. 99–109.
- Толстих Н. Рівень життя населення в умовах воєнного стану // Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. Є. Головахи, С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. С. 368-374.
- Трайно В. Особливості поведінки споживачів в умовах COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-20>
- Тютюнникова С. В., Пивоварова К. Л. Багатовимірний бідність як глобальна проблема сучасного соціально-економічного розвитку. *Соціальна економіка*. 2018. № 55. С. 70-79. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2018-55-7>
- Фоміна О. О., Гоголева Н. Ф. Нерівність доходів населення в Україні: особливості економічної поведінки домогосподарств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2021. Випуск 42. № 6. С. 5-11.
- Хижняк Л. М. Феномен бідності в оптиці соціології і соціальної статистики: теоретичний аспект. *Габітус*. 2020. № 12. С. 127-131.
- Чернишова О., Возняковська К., Башлай, С. Світовий досвід розвитку цифрових валют центральних банків і його впровадження в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 33. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-87>
- Шивельбуш В. Речі і люди: есей про споживання / пер. з нім. Київ: Ніка-Центр; Львів: Вид-во Анетти Антоненко, 2018. 191 с.
- Шебанова В., Яблонська Т. Особливості Інтернет-самопрезентації осіб із розладами харчової поведінки. *Проблеми сучасної психології*. 2022. № 55. С. 150-172. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2022-55.150-172>
- Юрчик Г. Теоретико-методологічні аспекти виміру бідності населення як індикатора ефективності соціальної політики. *Соціальна економіка*. 2021. № 62. <https://periodicals.karazin.ua/socseconom/article/view/18241>
- Яхно Т. П. Теорії добробуту як теоретичне підґрунтя для визначення сутності сучасного споживчого ринку / Т. П. Яхно, Л. М. Шимановська-Діяннич. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Вип. 3. С. 140-146.

Deloitte (2020). Споживацькі настрої українців у 2020 році. URL: <https://www.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ua/Documents/Pressrelease/RWD%202020%20UA.pdf>

Тема 5. Моделі підприємницької поведінки

План

1. Соціологія підприємництва як наукова і практична проблема.
2. Підприємництво і підприємець в поведінковому контексті.
3. Цифрова трансформація підприємницької діяльності.
4. Бізнес-спільноти в соціальному розвитку.
5. Моделювання підприємницької поведінки. Соціальне підприємництво.

Теми рефератів (доповідей)

Соціальна відповідальність бізнесу.

Жіноче підприємництво: сутність, особливості, проблеми та перспективи.

Соціальне підприємництво в цифровому суспільстві.

Державно-приватне партнерство в контексті соціального підприємництва.

Гендерні особливості підприємницької поведінки.

Вікові особливості підприємницької поведінки.

Завдання

Підготуйте есе на одну з тем:

Мотиви, які спонукають займатися підприємницькою діяльністю.

Моє уявлення про успішного підприємця.

Рекомендована література

Основна

Пачковський Ю. Ф. Соціологія підприємництва // Соціологія: теорії середнього рівня. Навчальний посібник. За ред. Ю. Ф. Пачковського. Львів: «Каравела», 2020. С. 219-247.

Гринько П. Л. Управління інноваційним розвитком бізнесу в умовах цифрової економіки: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2020. 342 с.

Остервальдер О., Піньє Ів. Створюємо бізнес-модель. Київ: Наш Формат, 2017. 288 с.

Підприємництво в Україні: історико-інституційний аналіз: монографія / [В.В.Небрат, Н.А.Супрун та ін.]; за ред. В.В. Небрат; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2019. 532 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/314.pdf>

Допоміжна

Бондарук Т. Г., Бондарук І. С. Державне регулювання розвитку малого бізнесу і його соціальної відповідальності. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. № 3. С. 111-119.

Бутенко Н. В., Кошук А. Г. Цифрова трансформація підприємницької діяльності в розрізі реалізації концепції «Індустрія 4.0». *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 7-12.

Гоголя О. П., Кудінова І. П. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія. Ніжин, 2011. 175 с.

Дергачова Г. М., Колешня Я. О. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2020. № 17. С. 280-290.

Дзюба О., Берідзе К. Розвиток соціального підприємництва в Україні та зарубіжних країнах під впливом кризи, спричиненої пандемією Covid-19. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-29>

Каменко І. С. Соціальне підприємництво в Україні: економіко-правовий аналіз // EU4YOUTH – Розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та

Україні. URL: https://euneighbours.eu/sites/default/files/publications/2020-11/Legal%20report%20in%20Ukraine_Ukrainian.pdf.

Кірев О. В. Інформатизація економіки як чинник впливу на підприємницьке середовище та бізнес-комунікації промислових підприємств / О.В. Кірев, В.Ю. Філіппов. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2018. № 2. С. 110-116. <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No2/110.pdf>

Кирилюк С. В. Підтримка інклюзивного розвитку малих сімейних ферм. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 171-179.

Коржов Г. О. Підприємницький потенціал як предмет теоретизування в американській соціології. *Український соціум*. 2018. № 3. С. 52-64.

Кухарик В., Фаримець В. Сучасний стан розвитку офшорного бізнесу у світі. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2020. № 1. С. 21-40.

Лісова Р. М. Вплив діджиталізації на бізнес-моделі: етапи та інструменти цифрової трансформації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Випуск 24. Частина 2. С. 114-118.

Мостенська Т. Г. Теоретичні підходи до визначення корпоративної соціальної відповідальності: теорії стратегій досягнення конкурентних переваг. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2018. № 2. С. 79-86. <https://economics.opu.ua/files/archive/No2/79.pdf>

Мур Кен., Крейг Джастін Б. Сімейний бізнес. Найкращі практики для перспективного наставництва та довгострокового управління. Видавництво Баланс Бізнес Букс, 2020. 280 с.

Никифорок О. І., Бережницька У. Б. Трансформації інституціонального середовища розвитку малого та середнього підприємництва. *Український соціум*. 2021. № 4. С. 64-84.

Попов В. Ю. Інноваційна спіраль розвитку підприємницького потенціалу національної економіки. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2018. № 3. С. 64-74.

Руда М. В., Мирка Я. В. Циркулярні бізнес-моделі в Україні. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2020. Випуск 2. № 1. С. 107-121.

Семяновський В. М. “Барометр проблем” як інструмент співпраці Громади, Влади і Бізнесу: досвід Швейцарії. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. № 3. С. 139-147.

Синегуб П. Концепції створення та призначення бізнес-спільнот в економічному просторі. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 35. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-32>

Сірий Є. В. Рольова участь держави у сприянні розвитку молодіжного підприємництва та самозайнятості у європейському контексті: стан, оцінка, перспективи. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2020. № 6. С. 107-124.

Слободянюк О., Шостак Л. Створення та розвиток вітчизняного соціального бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-69>

Смолій Л., Осіпова А., Костюк, В. Тенденції трансформації міжнародного бізнесу під впливом глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-6>

Соціальне підприємництво: досягнення соціальних змін за ініціативою «знизу». URL: <https://socialbusiness.in.ua/>

Стратегічні напрями безпеки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні в умовах обмежених можливостей / О. Ф. Новікова, Я. В. Остафійчук, Н. А. Азьмук, О. О. Хандій, О. В. Панькова. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 80-86.

Фарат О., Косовська В., Кедебец К. Проблеми соціального підприємництва під час пандемії. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-64>

Філіппов В. Ю. Еволюція понятійно-категорійного апарату підприємництва. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2019. № 1. С. 72-80. <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No1/72.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3416425

Фролова Л. В., Бойко І. М. Трансформація підприємництва в умовах цифрової економіки. *Економіка: реалії часу*. 2021. № 2 (54). С. 47-56. <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No2/47.pdf>

Чмерук Г. Особливості формування бізнес-моделі підприємства. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2016. Вип. 12. С. 170-178.

Шабатура Т. Соціально-відповідальна поведінка вітчизняних бізнес-одиниць. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 4 (16). С. 43-48.

Astrachan C. B. Family Business Branding. Leveraging stakeholder trust / C. B. Astrachan, J. H. Astrachan. London: IFB Research Foundation, 2015. 46 p.

Тема 6. Моделі трудової поведінки і поведінки на ринку праці

План

1. Трудова поведінка: сутність, види, форми, мотивація в соціологічному вимірі.
2. Трансформація моделей трудової поведінки в цифровому суспільстві.
3. Поведінкові моделі суб'єктів ринку праці. Боротьба з безробіттям за допомогою соціального підприємництва.
4. Вплив на поведінку в сфері праці та на ринку праці соціальних інститутів.

Теми рефератів (доповідей)

- Моделі трудової поведінки в концепції гідної праці.
- Вплив на трудову поведінку працівників емоційного та інструменталістського ставлення до праці.
- Стратегії поведінки роботодавців в умовах гнучкої зайнятості.
- Вторинна зайнятість як модель економічної поведінки.
- Інтелектуальний потенціал працівника як конкурентний ресурс в цифровому суспільстві.
- Нестандартна зайнятість в сучасному світі: поведінковий контекст.

Завдання

1. Поділіться власним досвідом працевлаштування, якщо він у вас є, за такою схемою: мета, мотиви працевлаштування, відповідність очікувань реальній праці, труднощі при працевлаштуванні. Якщо такого досвіду ще немає, то визначте свої вимоги до робочого місця (посади), яке ви бажаєте обійняти.

Рекомендована література

Основна

Буткалюк В. Праця у XXI столітті: виклики постфордизму/неолібералізму і становище трудящих у сучасному глобальному світі. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2021. № 1. С. 60-81.

Буткалюк В. Нерівність у сфері праці: глобальний вимір. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2021. № 2. С. 75-93.

Варга Н. І. Інституціоналізація соціальних практик неформальної зайнятості населення в транзитивному суспільстві: монографія. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. 288 с.

Коваліско Н. В. Соціологія праці // Соціологія: теорії середнього рівня. Навчальний

посібник. За ред. Ю. Ф. Пачковського. Львів: «Каравела», 2020. С. 267-299.

Колот А. М., Герасименко О. О. Праця ХХІ: філософія змін, виклики, вектори розвитку: монографія. Київ: КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2021. 487 с. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/36870/Pfzvvr_2021.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Розвиток соціально-трудової сфери України: теорія, практика, перспективи: кол. монографія / за ред. І.Л. Петрової, В. В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України». К., 2016. 326 с.

Соціокультурні чинники розвитку українського ринку праці: кол. моногр. / за ред. О.М. Балакіревої; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2017. 264 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/285.pdf>

Допоміжна

Аксьонова І. Структурно-динамічний аналіз ринку праці України: виклики сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-20>

Аровіна М. Експорт молодшої робочої сили з України до Польщі: основні економічні фактори та ризики. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 30. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-3>

Бенанав Арон. Світ без праці? <https://politkrytyka.org/2020/11/23/svit-bez-pratsi/>

Даниліна С., Коцюрубенко Г., Шикіна О. Соціально-економічні наслідки впливу пандемії на стан безробіття в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-22>

Данілкова А., Шелест Є., Глушко Т. Дистанційна робота: особливості організації та оформлення в сучасних умовах карантинних обмежень. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 33. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-17>

Дзюба О., Левіщенко О., Величко А. Нове економічне рабство у практиці сучасних компаній та протидія йому в рамках соціальної відповідальності бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 35. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-46>

Інституційні засади розвитку ринку праці в Україні: колективна монографія / за наук. ред. І.Л. Петрової, В.В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-текон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 472 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/360.pdf>

Кривцова М., Сорока О. Покоління Z як потенційний сегмент ринку праці. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 27. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-2>

Литвишко Л., Марченко П. Технології мотивації персоналу підприємств у сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2021. № 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31->

Людський розвиток в Україні. Пріоритети національної політики мінімізації асиметрії українського ринку праці / кер. авт. кол. О.І. Цимбал; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. Київ: Академ-періодика, 2021. 210 с. https://idss.org.ua/arhiv/Block_Libanova_Ludskij_rozvytok_web.pdf

Майданік І. П. Темпоральні характеристики зовнішньої трудової міграції в Україні / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К. 2020. 255 с. https://idss.org.ua/arhiv/Темпоральні_характеристики_зовнішньої_трудової_міграції_в_Україні.pdf

Пікулик О. Причини, особливості та наслідки трудової міграції в Україні. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 21. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/24>

Писаревський І. М., Краснокутська Ю. В. Складові комплексного моніторингу ринку праці. *Соціальна економіка*. 2017. № 1. С. 110–114. <https://periodicals.karazin.ua/socconom/article/view/9783>

Ревко А., Приходько Н. Соціально-економічні наслідки безробіття населення регіонів України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 2(26). С. 18–24.

Ринок праці та професійно-технічна освіта: особливості взаємодії: монографія / за наук. ред. В. В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 297 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/359.pdf>

Роботи замінять 20 мільйонів заводських робітників до 2030 року. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-48768076>

Стукан Т. Актуальні професії майбутнього для молоді на ринку праці України. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 24. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-4>

Черьомухіна О., Чалюк Ю., Кириленко, В. Сучасний вимір ринку праці в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 34. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-85>

Чудасва І., Дмитрук Б. Впровадження досягнень штучного інтелекту – безальтернативна передумова трансформації ринку праці. *Соціальна економіка*. 2022. № 64. <https://periodicals.karazin.ua/socoeconom/article/view/21153>

Шацкова Л. П. Застосування світового досвіду боротьби з безробіттям серед молоді в Україні / Л.П. Шацкова, Н. С. Качанова. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2018. № 3. С. 83–87. <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No3/83.pdf>

Якимова Н. С. Сутність та характеристики поведінкових моделей суб'єктів ринку праці // Особливості соціально-економічного поступу національної економіки в умовах інформаційно-технологічних викликів: колективна монографія / За наук. ред. Квасній Л. Г., Татомир І. Л. Трускавець : Посвіт, 2020. С. 119-128.

Якимова Н., Шадріна С. Напрями регулювання зовнішньої трудової міграції в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 30. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-50>

Якимова Н.С. Економічні індикатори трансформації поведінкових моделей суб'єктів ринку праці. *Підприємництво та інновації*. 2019. Вип. 10. С. 148-153.

Якимова Н., Панченко І. Концептуальні засади державної політики регулювання поведінкових моделей суб'єктів ринку праці. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 22. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-55>

Тема 7. Поведінка в неправових економічних практиках (4 год.)

Заняття 1 (2 год.)

План

1. Конструктивне і деструктивне в економічній поведінці.
2. Неправові економічні практики: сутність, ідентифікація, соціальні наслідки, запобігання руйнівного впливу на суспільство.
3. Насильство у сфері праці, на робочому місці: ідентифікація та протидія.

Питання до дискусії

Розкрийте проблемні питання, що пов'язані з неправовими економічними практиками в сучасному українському суспільстві:

Хто включається в неправові економічні практики добровільно і, як правило, з вигодою для себе, а хто робить це підневільно, не знайшовши законних способів адаптації до ринкових умов?

Хто більше виграє, а хто – програє від занурення в неправовий економічний простір?

Теми рефератів

Деструктивні форми економічної поведінки, їх класифікація, соціологічні характеристики. Гендерні проблеми в неформальній економіці.

Тіньова підприємливість як різновид соціально-економічної поведінки.

Торгівля людьми як неправова економічна практика і поведінка.

Завдання

1. Підготуйте есе на одну з тем:

Основні напрямки скорочення масштабів тіньової зайнятості.

Дієві способи подолання корупційних економічних практик.

Рекомендована література

Основна

Валле Віра. Корупція: роздуми після Майдану. Київ: Видавництво Дух і Літера, 2016. 280 с.

Допоміжна

Ванькович Ю. М. Фактори виникнення тіньової діяльності підприємств. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2019. № 6. С. 47-52. <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No6/47.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3877355

Верховод Л. Особливості інтерпретації корупції та хабарництва в науковому та суспільному дискурсі сучасної України. *Науково-теоретичний альманах Грани*. 2019. № 22(1). С. 86-94.

Герасименко Г. Дослідження «Корупція очима жінок і чоловіків». 2018 Програма розвитку ООН в Україні. 68 с. https://ids.org.ua/monografii/Gender_corruption_report-UA.pdf

Індекс корупції CPI – 2018. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-korupsiyi-2018>.

Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження: монографія / Кер. авт. кол. доц. І.О. Ревак. Львів: Львівський ДУВС, 2016. 220 с.

Ксендзук В. В. Окремі питання в сфері запобігання економічній злочинності в Україні / В. В. Ксендзук, Д. О. Бондаренко. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2020. № 2 (48). С. 44-50. <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No2/44.pdf>

Ладик В. Є. Мобінг на робочому місці: як протидіяти насильству на роботі. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022. № 2. С. 146-153.

Луцишин Г. І., Лукач Н.М. Досвід ООН щодо протидії глобальній проблемі торгівлі людьми. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні відносини*. 2019. Випуск 6. С. 79–84.

Маршук Л., Складанюк М. Фінансове шахрайство з банківськими рахунками в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-55>

Мирошниченко Ю. О. Корупція та підприємницька діяльність в Україні: інституційний вимір. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 2 (19). С. 81-87.

Наумова М., Гончарук Н. Системно-динамічне моделювання рівня тіньової економіки України. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 34. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-6>

Огреба С. Статистичне відображення обсягів тіньової економіки у системі національних рахунків. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 129/2011. С. 51-52.

Пічугіна Ю. В., Чорна А. В. Специфіка функціонування тіньової економіки ЄС. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 71-74.

Тарасенко О., Перетяцько В. Детінізація економіки як спосіб збільшення податкових надходжень до бюджету. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-75>

Тютюник І. В. Сучасний стан та тенденції розвитку тіньового сектору економіки / І. В. Тютюник, А. О. Золковер, О. В. Люльов, С. В. Леонов. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2020. № 3. С. 47-54. <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No3/47.pdf>

Цвігун Т. В., Нечипорук О. І. Тінізація економіки: причини та особливості впливу на економічний розвиток. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 251-254.

18 жовтня – Європейський день боротьби з торгівлею людьми. <https://khoda.gov.ua/18-zhovtnja%C2%A0---%D1%94vopejskij-den-borotbi-z-torg%D1%96vleju-ljudmi>

Заняття 2

Практикум «Трудове рабство в системі глобальної економіки: сутність та шляхи подолання» (2 год.)

Мета практикуму: визначити сутність, соціально-економічні механізми виникнення та шляхи викорінення рабської праці в сучасній світовій економіці.

Питання для дискусії

За допомогою яких показників можна визначити внесок рабської праці у сучасну світову економіку?

На чому базується висока економічна ефективність нового трудового рабства?

Які існують форми сучасного трудового рабства?

Яку роль у глобалізації рабства відіграють фальшиві трудові контракти?

Яка роль примусу (економічного та неекономічного) у старих і нових формах трудового рабства?

Якими способами рабство влітається в систему світової економіки?

Якою має бути роль держави та громадських організацій у боротьбі з трудовим рабством?

Яку роль у поширенні трудового рабства відіграє корупція?

Які методи боротьби з сучасним рабством у сфері праці найбільш ефективні?

Завдання

1. Прокоментуйте і доповніть ознаки нелегального працевлаштування за кордоном як неправову економічну практику – трудове рабство:

Вимога надати оригінал паспорту.

Байдужість до професійних навичок потенційного працівника.

Інша віза (пропонують зробити туристичну, культурну або будь-яку іншу візу).

Сумнівний трудовий договір.

Приховані дані про роботодавця (без точної назви компанії, графіку роботи, умов праці, характеристик робочого місця, розміру трудової винагороди) [https://ipress.ua/articles/yak_ne_potrapyty_u_trudove_rabstvo_za_kordonom_214915.html].

2. Розробіть заходи по подоланню наведених нижче практик трудової експлуатації:

використання людини, яка працює через погрозу застосування насильства;

невиплата винагороди за раніше виконану роботу;

погроза видачі працівника-нелегала органам влади;

обмеження свободи пересування;

неповернення невідібраного паспорту;

примусова консумація та примусове залучення особи до жебрацтва;

експлуатація в дитячій порностудії;

схиляння до проституції;

дитяча праця у сфері послуг та жебрацтво.

3. Користуючись табл. 1, порівняйте старе і нове рабство.

Користуючись табл. 1, порівняйте старе і нове рабство.

Прокоментуйте наступну тезу: «Перехід від володіння рабом до контролю над ним і присвоєння результату його праці характерний практично для всіх форм сучасного рабства». Наведіть приклади.

Таблиця 1.

Старе і нове рабство в трудових відносинах (за К. Бейлзом)

[Bales Kevin. *Disposable People. New Slavery in the Global Economy*. University of California Press, 1999. P. 118]

СТАРЕ РАБСТВО	НОВЕ РАБСТВО
Офіційно оформлене право власності	Офіційно неоформлене право власності

Ціна рабів висока	Ціна рабів надзвичайно низька
Прибуток малий	Прибуток максимально високий
Нестача потенційних рабів	Надлишок потенційних рабів
Довгострокові трудові відносини	Короткочасні трудові відносини
Життя рабів є предметом турботи господаря	Раби замінні
Етнічні відмінності між рабами важливі	Етнічні відмінності в більшості випадків не мають значення

5. Розробіть перелік ознак, на основі яких можна визначити рабський статус сучасного працівника. Які категорії громадян України найбільш вразливі для насильства в сфері праці і чому? Наведіть приклади.

6. Прокоментуйте наведені умови формування системи нового трудового рабства. Які з цих умов, на Ваш погляд, існують в сучасному українському суспільстві? Як уникнути порушення трудових прав людини і трудового рабства в сучасній Україні?

Умови формування системи нового трудового рабства (за К. Бейлзом)

[Bales Kevin. *Disposable People. New Slavery in the Global Economy*. University of California Press, 1999. P. 33]

- крайнє зuboжіння населення, при якому найуспішніше розвивається трудове рабство;
- повинні бути люди (не обов'язково місцевих уродженців), доступні для закабалення;
- необхідний попит на робочу силу;
- рабодержателі повинні мати достатні ресурси, щоб захопити і утримати контроль над рабами;
- вартість утримання раба повинна бути нижче вартості утримання найманої робочої сили;
- повинен мати місце попит на товари, вироблені рабською працею по ціні, яка робить зміст рабів вигідним;
- у потенційного раба не повинно бути ефективних засобів захисту

Рекомендована література

Буцик Є. Ціна рабства. Видавництво Зелений пес. 2019. 276 с.

Дзюба О., Левіщенко О., Величко А. Нове економічне рабство у практиці сучасних компаній та протидія йому в рамках соціальної відповідальності бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 35. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-46>

Незадекларована праця в Україні: характер, масштаби та шляхи її подолання. Квітень 2018. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/projectdocumentation/wcms_630069.pdf

Рабство 21 сторіччя: чому і як люди потрапляють в трудове ув'язнення? <https://podrobnosti.ua/2419699-rabstvo-21-storchchja-chomu-jak-ljudi-potrapljajut-v-trudove-uvjaznennja.html>

Фалкс Марк Сидоний. Як керувати рабами. Видавництво Фабула, 2019. 176 с.

Bales Kevin. *Disposable People. New Slavery in the Global Economy*. University of California Press, 1999. 297 p.

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1

Підготувати доповіді (реферати) по книзі: Шваб К. Четверта промислова революція:

- Сутність четвертої промислової революції: історія та соціальні, політичні, економічні зміни, що вона викликала.
- Мегатренди, що пов'язані з четвертою промисловою революцією.
- Вплив четвертої промислової революції на економічне зростання і зайнятість.
- Чотири основні наслідки четвертої промислової революції для всіх галузей економіки.

Завдання 2

1. Розробіть перелік ознак для соціологічного вивчення в економічній поведінці індивідів (груп, спільнот) свідомого й несвідомого, раціонального та ірраціонального.

2. Розкрийте основні механізми, через які держава впливає на економічну поведінку а) особистості, б) групи, в) організації. Поясніть, у чому проявляється трансформація ролі держави як суб'єкта соціально-економічного життя у сучасній Україні. Наведіть приклади.

Завдання 3

1. Розкрийте економічну, соціальну, культурну функції цифрових валют в сучасному світі. Наведіть приклади.

2. Розкрийте сутність, економічні, політичні та соціальні наслідки криптовалют та перспективи їх розвитку в сучасному світі і в українському суспільстві.

Наведіть приклади.

Завдання 4

Розробіть систему чинників, що визначають споживацькі настрої в цифровому суспільстві різних соціально-економічних груп сучасного українського суспільства, та розкрийте соціальний механізм їх дії. Наведіть приклади.

Завдання 5

1. Розробіть критерії успіху тих, хто займається підприємницькою діяльністю. Наведіть приклади.

2. Розробіть перелік заходів, які сприяють а) розширенню соціальної бази підприємництва і б) підвищенню довіри до підприємців в сучасному українському суспільстві.

Завдання 6

Підготуйте есе на одну з тем:

Моє уявлення про бажану працю після закінчення університету.

Моє уявлення про власну бажану трудову кар'єру.

Завдання 7

1. Поясніть, чому в сучасних умовах різні індивіди (групи) включаються в неправові економічні практики. Наведіть приклади.

2. Прокоментуйте визначення раба, яке наводить К. Бейлз: раб – це людина, яка «закабалена силою чи загрозою застосування сили з метою економічної експлуатації». Складіть перелік ознак, які доцільно враховувати для того, щоб розробити соціологічний портрет сучасного трудового раба.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ, ЩО ПЕРЕДБАЧЕНА НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Студент/студентка виконує письмово контрольну роботу по одній з тем, що розкривають специфіку соціологічного вивчення економічної поведінки:

1. Монетарна поведінка
2. Споживча поведінка
3. Ощадна поведінка
4. Посередницька поведінка
5. Інвестиційна поведінка
6. Посередницька поведінка
7. Дистрибутивна поведінка
8. Підприємницька поведінка в малому та середньому бізнесі
9. Підприємницька поведінка у великому бізнесі
10. Трудова поведінка
11. Комерційна поведінка
12. Поведінка на ринку праці фрілансерів
13. Поведінка на ринку праці низько кваліфікованих працівників
14. Поведінка на ринку праці осіб з особливими потребами
15. Поведінка роботодавців на ринку праці
16. Поведінка на ринку праці випускників закладів вищої освіти
17. Харчова поведінка різних соціально-економічних груп: соціологічний аналіз
18. Позбавлення від непотрібних речей в домогосподарствах як економічна поведінка
19. Економічна поведінка бездітних і багатодітних сімей
20. Самостійна зайнятість: формальний статус і поведінкові типи

У контрольній роботі при виконанні цього завдання студенти/студентки розкривають такі питання, що характеризують конкретний вид економічної поведінки:

- 1) визначення поняття; з'ясування структури, суб'єктів даного виду економічної поведінки;
- 2) розкриття специфіки даного виду економічної поведінки (мотивація, ресурси тощо);
- 3) розробка індикаторів для соціологічного дослідження даного виду економічної поведінки;
- 4) обґрунтування методів (методу) та розробка інструментарію для соціологічного вивчення даного виду економічної поведінки;
- 5) визначення тенденцій розвитку даного виду економічної поведінки в сучасному українському суспільстві.

Критерії оцінювання контрольної роботи

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	визначення поняття; з'ясування структури, суб'єктів обраного для аналізу виду економічної поведінки;	5
2	розкриття специфіки даного виду економічної поведінки (мотивація, ресурси тощо);	5
3	розробка індикаторів для соціологічного дослідження даного виду економічної поведінки;	5
4	обґрунтування методів (методу) та розробка інструментарію для соціологічного вивчення даного виду економічної поведінки;	5
5	визначення трендів розвитку даного виду економічної поведінки в сучасному українському суспільстві	5
	Разом	25

За виконання контрольної роботи здобувачі можуть отримати до 25 балів, виконавши 5 завдань (5 завдань x 5 балів = 25 балів).

Критерії оцінювання окремого завдання контрольної роботи

<i>Дуже високий рівень</i> 5 балів	Відповідь характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, креативним підходом, наведено аргументи та приклади.
<i>Високий рівень</i> 4 бали	Відповідь характеризується не повним знанням теоретичного матеріалу з теми, недостатнім володінням термінами та поняттями; відсутній креативний підхід, недостатня аргументація.
<i>Середній рівень</i> 3 бали	Відповідь характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу; багато помилок у виконаному завданні.
<i>Низький рівень</i> 2 бали	Дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; змістовні помилки у відповіді на завдання.
<i>Дуже низький рівень</i> 1 бал	Дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; багато змістовних помилок у відповіді на завдання; відсутні аргументи і приклади.
<i>Незадовільний рівень</i> 0 балів	Відповідь на завдання відсутня або не стосується питання.

Використовуйте рекомендовану літературу. Зразок титульного листа наведено в Додатку 1.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н.
КАРАЗІНА
Соціологічний факультет
Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з навчальної дисципліни
«Моделі економічної поведінки»

на тему: «**НАЗВА ТЕМИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**»
(... ПОВЕДІНКА В СОЦІОЛОГІЧНОМУ РАКУРСІ)

Студента (студентки)
Групи _____

Прізвище, ім'я, по-батькові (*повністю*)

Науковий керівник:

Кількість балів _____

Харків – 2023

5. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

- 1) Економіка в міждисциплінарному дискурсі і соціологічній уяві: еволюція підходів.
- 2) Економіка як соціальний інститут: трансформація в цифровому суспільстві.
- 3) Раціональне та ірраціональне в економічній поведінці.
- 4) Економіка вражень в соціологічному ракурсі.
- 5) Економічна поведінка як соціальний процес: сутність, суб'єкти, формування і розвиток.
- 6) Економічна культура: поняття, функції, рівні реалізації, методи вивчення, поведінковий ракурс.
- 7) Соціально-економічна свідомість як елемент економічної культури. Стереотипи соціально-економічної свідомості різних груп в сучасній Україні.
- 8) Фактор довіри в економічній поведінці.
- 9) Ринок як ідеальна модель і форма господарювання, як сукупність мереж, інститутів і культури.
- 10) Еволюція ставлення до ринку. Функціональні слабкості ринку: сутність, ідентифікація, методи подолання їх негативних наслідків.
- 11) Еволюція становлення, розвитку і перспективи грошової культури.
- 12) Грошові типи особистостей в поведінковому контексті.
- 13) Гроші як соціальний інститут і регулятор економічної поведінки.
- 14) Електронні гроші в моделях економічної поведінки.
- 15) Поведінка в сфері доходів: основні підходи до вивчення в соціології.
- 16) Економічна поведінка в умовах нерівності доходів.
- 17) Бідність як глобальна проблема соціально-економічного розвитку.
- 18) Споживча поведінка: поняття, сутність, види, форми, чинники. Багатоступеневість споживання як соціально-економічна проблема.
- 19) Харчова поведінка як різновид споживчої поведінки.
- 20) Соціологія підприємництва як наукова і практична проблема. Підприємництво і підприємець в поведінковому контексті.
- 21) Цифрова трансформація підприємницької діяльності.
- 22) Бізнес-спільноти в соціальному розвитку.
- 23) Моделі соціального підприємництва.
- 24) Трудова поведінка: сутність, види, форми, мотивація в соціологічному вимірі.
- 25) Трансформація моделей трудової поведінки в цифровому суспільстві.
- 26) Поведінкові моделі суб'єктів ринку праці. Боротьба з безробіттям за допомогою соціального підприємництва.
- 27) Вплив на поведінку в сфері праці та на ринку праці соціальних інститутів.
- 28) Конструктивне і деструктивне в економічній поведінці.
- 29) Неправові економічні практики: сутність, ідентифікація, соціальні наслідки, запобігання руйнівного впливу на суспільство.
- 30) Трудове рабство в системі глобальної економіки: сутність та шляхи подолання

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна та контрольна робота						Контрольна робота	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1			Розділ 2						
T1	T2	T3	T5	T6	T7				
5	5	5	5	5	5	25 (5 завдань x 5 балів = 25)	60	40	100

Загальна оцінка успішності протягом семестру складається з компонентів:

№ з/п	Вид роботи	Максимальна кількість балів	Кількість видів роботи (завдань)	Сума балів
1.	Виконання практичних завдань до тем семінарів	5	7	35
2	Контрольна робота	5	5	25
3.	Екзаменаційна робота			40
				Разом: 100

Критерії оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання поточного контролю

Дуже високий рівень 5 балів	Відповідь характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, креативним підходом, наведено аргументи та приклади.
Високий рівень 4 бали	Відповідь характеризується не повним знанням теоретичного матеріалу з теми, недостатнім володінням термінами та поняттями; відсутній креативний підхід, недостатня аргументація.
Середній рівень 3 бали	Відповідь характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу; багато помилок у виконаному завданні.
Низький рівень 2 бали	Дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; змістовні помилки у відповіді на завдання.
Дуже низький рівень 1 бал	Дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; багато змістовних помилок у відповіді на завдання; відсутні аргументи і приклади.
Незадовільний рівень 0 балів	Відповідь на завдання відсутня або не стосується питання.

За виконання контрольної роботи здобувачі можуть отримати до 25 балів, виконавши 5 завдань (5 завдань x 5 балів = 25 балів).

Критерії оцінювання контрольної роботи

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	визначення актуальності теми та понять, що описують даний вид економічної поведінки;	5
2	з'ясування структури, суб'єктів даного виду економічної поведінки;	5
3	розкриття специфіки даного виду економічної поведінки (мотивація, ресурси тощо);	5
4	розробка індикаторів для соціологічного дослідження даного виду економічної поведінки; обґрунтування методів (методу) та розробка	5

	інструментарію для соціологічного вивчення даного виду економічної поведінки;	
5	визначення тренди розвитку даного виду економічної поведінки в сучасному світі та в українському суспільстві.	5
	Разом	25

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи:

Загальна кількість балів за екзаменаційну роботу – 40. В екзаменаційному білеті два питання. Перше питання - тестові завдання: 35 тестів оцінюються до 35 балів (1 бал за одну правильну відповідь), друге питання (завдання) оцінюється до 5 балів.

Критерії оцінювання другого завдання екзаменаційної роботи

Відповідь повна, змістовна, аргументована	5 балів
Відповідь повна, але без достатньої аргументації	4 бали
Відповідь не досить повна, містить суттєві помилки	3 бали
Відповідь неповна, містить змістовні помилки, без аргументів, прикладів	2 бали
Відповідь не повна, містить суттєві змістовні помилки	1 бал
Відповідь відсутня та (або) не відповідає суті завдання	0 балів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1– 49	незадовільно